

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVĽHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

Evidenčné číslo: 107004/B/2022/36122163470696964

**VÝBER PRÁVNEJ FORMY
V PODMIENKACH MALÝCH PODNIKOV**

Bakalárska práca

2022

Jana Harmanová

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVĽHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

**VÝBER PRÁVNEJ FORMY
V PODMIENKACH MALÝCH PODNIKOV**

Bakalárska práca

Študijný program: ekonomika a manažment podniku
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra ekonómie
Vedúci záverečnej práce: Ing. Michaela Bruothová, PhD.

Košice 2022

Jana Harmanová

Zadanie záverečnej práce (vo vytlačenej verzii nahradit' stranou z AIS-u).

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že túto záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku literatúru, ktorú som použila.

Dátum: 16. 05. 2022

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela veľmi pod'akovať mojej školiacej Ing. Michaele Bruothovej, PhD. za všetku pomoc pri písaní tejto záverečnej práce. Ďakujem za jej ústretovosť, cenné rady, trpezlivosť a odbornosť.

ABSTRAKT

HARMANOVÁ, Jana : Výber právnej formy v podmienkach malých podnikov – Ekonomická univerzita v Bratislave. Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach; Katedra ekonómie. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Michaela Bruothová, PhD.. – Košice: PHF EU, 2022, počet strán 50.

Cieľom záverečnej práce je identifikácia právnej formy podnikania, ktorá najviac zohľadňuje podmienky vybraného podnikateľského subjektu z kategórie mikropodnikov alebo malých podnikov. Práca je rozdelená do 4 kapitol. Obsahuje 1 obrázok a 19 tabuliek. Prvá kapitola je venovaná teoretickému vymedzeniu základných pojmov podnikateľ, podnikanie a samotný podnik. V ďalšej časti tejto kapitoly sa venujeme všetkým druhom podnikania. Pri každom druhu je charakterizovaný vznik, kto ručí a v akej výške, aký je priebeh celého podnikania tou konkrétnou formou a ako je možné podnikanie ukončiť. Taktiež sú charakterizované aj podniky na základe veľkosti. V ďalšej časti sa charakterizuje hlavný cieľ práce, ktorým je identifikácia právnej formy podnikania, ktorá najviac zohľadňuje podmienky vybraného podnikateľského subjektu z kategórie mikropodnikov alebo malých podnikov. Ďalej sú stanovené aj čiastkové ciele, ktoré sú taktiež potrebné na komplexné vypracovanie záverečnej práce. Záverečná kapitola sa zaoberá vývojom právnych foriem podnikania na Slovensku od roku 2016 do roku 2021 a následne charakteristikou kritérií hodnotenia výhodnejšej právnej formy podnikania z hľadiska tých najpočetnejších na Slovensku, čiže živnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným. Výsledkom riešenia danej problematiky je výber vhodnej právnej formy podnikania, ktorá sa v podmienkach modelového príkladu javí ako najvýhodnejšia.

Kľúčové slová:

Mikropodnik. Malý podnik. Podnikanie. Právna forma podnikania.

ABSTRACT

HARMANOVÁ, Jana : Choice of legal form in the conditions of small enterprises - University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Economics based in Košice; Department of Economics. - Thesis supervisor: Ing. Michaela Bruothová, PhD.. – Košice: FBE EU, 2022, number of pages 50.

The aim of the thesis is to identify the legal form of business that most closely reflects the conditions of the selected business entity from the category of micro or small enterprises. The thesis is divided into 4 chapters. It contains 1 figure and 19 tables. The first chapter is devoted to the theoretical definition of the basic concepts of entrepreneur, entrepreneurship and the enterprise itself. The next part of this chapter deals with all types of entrepreneurship. For each type, the origination, who is in liability and in what amount, the course of the whole business in that particular form, and how the business can be terminated are characterized. Businesses are also characterized based on size. The next section characterizes the main objective of the thesis, which is to identify the legal form of business that most closely reflects the conditions of the selected business entity from the category of micro or small enterprises. Furthermore, the sub-objectives are also set out, which are also necessary for the development of the whole thesis. The final chapter deals with the development of legal forms of entrepreneurship in Slovakia from 2016 to 2021 and then the characteristics of the criteria for evaluating the more advantageous legal form of entrepreneurship in terms of the most numerous in Slovakia, i.e. trades and limited liability companies. As a result of the solution of the given problem, the selection of the appropriate legal form of entrepreneurship, which appears to be the most advantageous in the conditions of the model example, is presented.

Keywords:

Enterprise. Entrepreneurship. Legal form of business. Decision making.

OBSAH

Úvod	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Podnikanie, podnikateľ a podnik.....	11
1.1.1 Podnikanie	11
1.1.2 Podnikateľ.....	13
1.1.3 Podnik.....	14
1.2 Členenie podnikov podľa právnej formy	16
1.2.1 Podniky jednotlivca	17
1.2.2 Personálne spoločnosti.....	19
1.2.3 Kapitálové podniky.....	21
1.2.4 Osobitné podniky	24
1.3 Členenie podnikov podľa veľkosti	27
2 Cieľ práce	28
3 Metodika práce a metódy skúmania	29
3.1 Objekt skúmania.....	29
3.2 Metódy a zdroje získania údajov	29
3.3 Metódy spracovania údajov.....	29
4 Výsledky práce a diskusia	31
4.1 Právne formy podnikania na Slovensku	31
4.2 Faktory ovplyvňujúce výber právnej formy podnikania	32
4.3 Modelový príklad.....	37
4.3.1 Živnosť.....	37
4.3.2 Spoločnosť s ručením obmedzeným	40
4.3.3 Konateľka spoločnosti	41
4.3.4 Zamestnankyňa spoločnosti	42
4.4 Porovnanie oboch foriem podnikania	44
Záver	47
Bibliografické zdroje	48

Zoznam ilustrácií a tabuliek

Obr. 1 Právne formy podnikania.....	17
Tab. 1 Základné znaky podniku.....	15
Tab. 2 Špecifické znaky podniku.....	16
Tab. 3 Členenie akcií podľa rôznych kritérií	23
Tab. 4 Spôsoby založenia Európskej spoločnosti	26
Tab. 5 Počet právnych foriem podnikania na Slovensku od roku 2016 do roku 2021	31
Tab. 6 Ročné výdavky živnostníčky na prevádzkovanie cukrárne.....	38
Tab. 7 Ročné príjmy živnostníčky z prevádzkovania cukrárne.....	38
Tab. 8 Výpočet disponibilného príjmu živnostníčky s použitím skutočných výdavkov	39
Tab. 9 Výpočet disponibilného príjmu živnostníčky s použitím paušálnych výdavkov	39
Tab. 10 Ročné náklady spoločnosti, ak bude konateľka iba konateľkou spoločnosti	41
Tab. 11 Ročné výnosy spoločnosti, ak bude konateľka iba konateľkou spoločnosti	41
Tab. 12 Výpočet ČZ spoločnosti, ak bude konateľka iba konateľkou spoločnosti	41
Tab. 13 Výpočet čistého ročného príjmu konateľky s podielom na zisku spoločnosti	42
Tab. 14 Ročné náklady spoločnosti, ak bude pani Jana iba zamestnankyňou spoločnosti..	42
Tab. 15 Ročné výnosy spoločnosti, ak bude pani Jana iba zamestnankyňou spoločnosti...	43
Tab. 16 Výpočet ČZ spoločnosti, ak bude pani Jana iba zamestnankyňou spoločnosti.....	43
Tab. 17 Výpočet čistého ročného príjmu zamestnankyne s podielom na zisku spoločnosti	44
Tab. 18 Porovnanie foriem podnikania vzhľadom na kritéria	45
Tab. 19 Porovnanie foriem podnikania vzhľadom na modelový príklad	46

Úvod

Podnikanie na Slovensku je možné viacerými spôsobmi. Podnikateľ môžu ako fyzické tak aj právnické osoby. V rámci podnikania si musí potenciálny podnikateľ rozmyslieť, či bude podnikateľ ako jednotlivец alebo si založí podnik spolu s nejakým spoločníkom. Ak chce podnikateľ podnikateľ sám, má na to rôzne formy. Jednotlivci podnikajú formou živnosti, samostatných hospodáriacich roľníkov či formou slobodného povolania. Tieto druhy povolání patria do skupiny osobných foriem podnikania. Skupina viacerých ľudí, resp. budúcich podnikateľov, si môže založiť buď to personálne, kapitálové alebo osobitné podniky. Ide teda o verejnú obchodnú spoločnosť, komanditnú spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, akciovú spoločnosť, jednoduchú spoločnosť na akcie, družstvo, európske družstvo alebo spoločnosť a v neposlednom rade štátny podnik. Každá z týchto foriem má určité podmienky a pravidlá vzniku, samotného fungovania podnikateľskej činnosti alebo ukončenia tejto činnosti. Najznámejšími a najrozšírenejšími právnymi formami podnikania na Slovensku sú práve živnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným. Závisí to najmä od jednoduchosti založenia a poplatkov spojených so vznikom celej spoločnosti.

Táto záverečná práca sa zaoberá témou výberu vhodnej právnej formy podnikania v podmienkach malých podnikov. Práca je rozdelená do 4 kapitol. Prvá kapitola s názvom Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí obsahuje vymedzenie v teoretickej rovine základných pojmov ako sú podnikanie, podnikateľ a podnik. Ďalej je charakterizované delenie podnikov z rôznych hľadísk, najmä z pohľadu práve právnej formy a podľa veľkosti. Táto charakteristika je potrebná z toho dôvodu, že je nutné vedieť o každej spoločnosti všetky pojmy, pravidlá a charakteristiky, aby bolo možné porovnať ich navzájom a vybrať práve tú najvhodnejšiu vzhľadom k potrebám budúceho podnikateľa. V kapitole Cieľ práce je uvedený hlavný cieľ práce, a to identifikácia právnej formy podnikania, ktorá najviac zohľadňuje podmienky vybraného podnikateľského subjektu z kategórie mikropodnikov alebo malých podnikov. Spolu s ním sú v spomínanej kapitole charakterizované čiastkové ciele na dosiahnutie hlavného cieľa vypracovania tejto problematiky. Metodika práce a metódy skúmania sú zhrnuté v tretej kapitole. Výsledky práce, zároveň posledná záverečná kapitola, sa venuje charakteristike hlavných kritérií hodnotenia výberu vhodnej právnej formy v podmienkach malých podnikov. V modelovom príklade je vyriešená problematika výberu právnej formy, ktorá je najvhodnejšia pre

podnikateľku z hľadiska nákladov na založenie podniku, čistého zisku a odvodov do zdravotnej a sociálnej poisťovne. Práve výber najvhodnejšej právnej formy v podmienkach modelového príkladu je výsledkom tejto práce.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Prvá kapitola tejto práce je venovaná objasneniu a priblíženiu základných pojmov tejto problematiky. Ide o definovanie pojmov ako sú podnikateľ, podnikanie a podnik. V nasledujúcej časti tejto kapitoly si charakterizujeme členenie podnikov do niekoľkých kategórií.

1.1 Podnikanie, podnikateľ a podnik

V tejto podkapitole sa venujeme charakteristike základných nevyhnutných pojmov potrebných na lepšie pochopenie celej bakalárskej práce. Týmito základnými pojmami sú podnikanie, podnikateľ a samotný podnik.

1.1.1 Podnikanie

Podnikanie predstavuje ekonomickú činnosť, ktorej výsledkom sú podnety vrámci ekonomickej roviny. Touto aktivitou je možné dosiahnuť vyrovnaný stav v ekonomike ako takej. Podnikanie umožňuje nájsť príležitosti a zároveň obnoviť vyhovujúci vzťah medzi dopytom a ponukou. Ide o činnosť vykonávanú podnikateľskými subjektami (Majdúchová a Neumannová, 2014).

Podľa Obchodného zákonníka je podnikanie definované ako „*sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.*“ (Zákon č. 513/1991 Zb., Hlava I, §2).

Pod výrazom sústavná činnosť sa rozumie činnosť, ktorá prebieha opakovane, neustále, nejedná sa teda o jednorazovú záležitosť. Samostatnosť sa berie v rámci toho, že podnikateľ si zakladá podnik sám, avšak má zamestnancov a svojho zástupcu. Vo vlastnom mene podnikateľ podniká na základe určitého svojho obchodného mena, ktoré sa nesmie zhodovať so žiadnym iným a ako autorizáciu pri byrokracii používa svoje vlastné meno a priezvisko (Korenková, 2018).

V Obchodnom zákonníku sa uvádza: „*obchodným menom sa rozumie názov, pod ktorým podnikateľ vykonáva právne úkony pri svojej podnikateľskej činnosti.*“, z čoho vyplýva, že „*obchodným menom fyzickej osoby je jej meno a priezvisko*“ a „*obchodné meno*

obchodných spoločností a družstva je názov, pod ktorým sú zapísané v Obchodnom registri.“ (Zákon č. 513/1991 Zb., Hlava I, §8).

Podnikateľ znáša všetky dôsledky za vykonané operácie a taktiež aj za ich nevykonanie, tzn. že vykonáva činnosť na vlastnú zodpovednosť. Cieľom podnikania je zväčša dosahovanie zisku, ktorého výška závisí od vedenia podniku práve podnikateľom a od toho či má dostatočné vedomosti a schopnosti na to, aby udržal podnik v pozitívnom stave vrámci trhu, na ktorom obchoduje (Korenková, 2018).

Drucker (2007) považuje podnikanie za rozvíjanie podniku v konkurenčnom prostredí trhovej ekonomiky. Podnikanie vidí ako využívanie možností na kombináciu tých správnych zdrojov, bez ohľadu na ich vlastníctvo alebo kontrolu.

Na to, aby bolo podnikanie reálne a rozvíjalo sa, poznáme rôzne predpoklady vzniku. Medzi hlavné pohľady alebo názory v rámci podnikateľskej teórie patria práve pohľady, ktoré sú sociálne orientované. Ide o potrebu skupiny. Jednotlivec sám nedisponuje takou „silou“ ako tím, resp. skupina, vďaka ktorej pociťuje pocit bezpečia a istú nádej do budúcnosti (Papula a kol., 2015).

Vznikom skupiny sa predpokladá, že nie každý člen má rovnaké zručnosti a vedomosti, čo znamená, že časom vznikla potreba určitého rozdelenia povinností a právomocí, čím docielili nejakú formu delby práce a sústredenie práve tých potrebných vlastností ľudí (pracovníkov), na miesta kde ich je najviac potreba (Papula a kol., 2015).

Vplyvom času ľuďom dochádza, že práca, resp. podnik nemôže byť stále na rovnakej úrovni, čiže nemôže stagnovať. Preto sa zamýšľame nad otázkou: „Čo bude ďalej?“. Rieši sa otázka budúcnosti a napredovania. Odjakživa sa vo svete vymieňali tovary alebo služby, čo neskôr ovplyvnilo nápad, aby každý vymieňal alebo teda nakupoval za rovnakú hodnotu, čo podnietilo vznik platidla, v dnešnom svete peňazí. Obchod a výmena tovarov a služieb je jedným z predpokladov na vznik podnikania (Papula a kol., 2015).

Každým rozširovaním podnikania alebo osídlenia nastala situácia, že každý mal pocit potreby istého vlastníctva, čo znamená, že nastala túžba po majetku. A práve preto každý chránil práve tu svoju časť, ktorú v tej dobe mal. Snaha o takéto zveľadenie majetku a dosiahnutia čo najväčšej hodnoty, tiež malo vplyv na samotný predpoklad vzniku podnikania. Môžeme to nazvať aj potrebou súkromného vlastníctva (Papula a kol., 2015).

Samostatnosť, právna a ekonomická vzdelanosť (erudovanosť), tvorivosť vrámci prístupu k vyriešeniu problémov v praxi, schopnosť prevziať podnikateľské riziko a reálne

ho vyhodnotiť, iniciatívnosť a improvizovanosť sa považujú za základné znaky podnikania (Majdúchová a kol., 2020).

Na to aby bol podnik úspešný, je žiadúce si vytvoriť:

- objektívne predpoklady,
- právne predpoklady,
- subjektívne predpoklady.

Práve objavenie a správne efektívne zužitkovanie príležitosti na trhu predstavujú objektívne predpoklady. Každý podnikateľ má k dispozícii rovnaké daňové zákony, colné predpisy a iné. To znamená, že každý podnikateľ má rovnaké podmienky na podnikanie, teda má štátom vytvorené stabilné a rovnaké podnikateľské prostredie. Tieto predpoklady predstavujú vonkajšiu podnikavosť. Avšak objektívne predpoklady sa vytvárajú aj vrámci vnútornej podnikavosti, kde patrí efektívne využívanie činností transformačného procesu a správne rozloženie vnútorných rezerv podniku (Majdúchová a kol., 2020).

Subjektívne predpoklady závisia na samotnej osobnosti človeka - podnikateľa, teda na jeho potrebe sebarozvoja, schopnosti motivovať zamestnancov, prirodzenej autorite, pozitívnom myslení, odvahe, strategickom myslení a schopnosti napredovať. Ak by podnikateľ nemal tieto vlastnosti, dal by sa predpokladať neúspešný chod podniku ako takého (Majdúchová a kol., 2020).

1.1.2 Podnikateľ

Podnikateľ je akýmsi reprezentantom aktivít vrámci podnikania. Vie nájsť to najlepšie strategické riešenie problémov podniku a pozná svojich zamestnancov, čím im teda vie vytvoriť priaznivé prostredie na prácu a dokáže odhadnúť čo ľudia (zákazníci) chcú. Považuje sa za vlastníka, šéfa a tvorca podniku (Majdúchová a kol., 2020).

J. A. Schumpetera (1908) zastáva názor, že podnikateľ nepovažuje zisk ako cieľ, ale ako možnosť merania svojho zdaru.

O podnikateľoch sa dá povedať, že každý má svoje charakteristické vlastnosti a znalosti, ba dokonca žiaden nie je rovnaký. Od bežných ľudí (nepodnikateľov) sa často nelíšia veľkou časťou. Základný rozdiel predstavuje ich myslenie. Snažia sa nie len snívať a predstavovať, si ale majú chuť niečo vybudovať a zároveň sa tým živiť. Majú odvalu a chuť riskovať a vyskúšať niečo nové, čo vybudujú podľa seba (Podnikajte.sk, 2009).

J. A. Schumpeter (1983) v jednej zo svojich prác uviedol, že z jeho pohľadu je najväčším rozdielom v podnikateľoch ich schopnosť tvoriť a kreativita. Práve podnikatelia podľa neho používajú rôzne inovačné činnosti. Zavádzajú rôzne nové spôsoby a postupy vo výrobe, obmieňajú a pridávajú vstupy a výstupy, hľadajú nové zdroje a hlavne stále vymýšľajú nové a efektívnejšie výrobky a služby.

Podnikateľom je na základe Obchodného zákonníka „osoba zapísaná v obchodnom registri, osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov, fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.“ (Zákon č. 513/1991 Zb., Hlava I, §2).

Z toho vyplýva, že podnikateľom teda môže byť:

- fyzická osoba,
- právnická osoba.

Za fyzickú osobu sa teda môže považovať každý obyčajný človek, ktorý žije na území Slovenskej republiky, teda momentom svojho narodenia získava možnosť mať práva a povinnosti. Túto schopnosť teda nadobúda už od batolaťa a stráca ju úmrtím. Avšak spôsobilosť na právne úkony dosiahne až v „dospelosti“ teda po dovŕšení 18. roku svojho života (Majdúchová a Neumannová, 2014).

Právnickou osobou sa nestanete len narodením. Ide o rozhodnutie založiť si skupinu fyzických a právnických osôb teda obchodnú spoločnosť, cirkev, politickú stranu alebo občianske združenie. Avšak môžete si založiť aj nadáciu, rôzne fondy, burzy, neziskové organizácie a pod. Tieto formy podnikania vznikajú dňom zápisu do príslušného Obchodného registra (Majdúchová a Neumannová, 2014).

1.1.3 Podnik

Podnik je nástroj na dosiahnutie cieľov, ktoré si stanoví už pri samotnom vzniku podniku. Týmto cieľom môže byť hlavne tvorba zisku, ale aj dosiahnutie väčšieho podielu na trhu, nižšie náklady, perfektné služby pre zákazníkov a rôzne iné. Závisia od rozhodnutia podnikateľa alebo podniku. Tieto nástroje dosiahne podľa E. Gutenberga (1989) pomocou správnej kooperácie výrobných faktorov (práca, pôda a kapitál).

Za charakterizáciu podniku sa dá považovať, že sa jedná o subjekt, v ktorom prebieha transformácia vstupov (zdrojov) na výstupy (statky). Iná definícia hovorí o prevádzkovaní aktivít podnikateľa prostredníctvom vlastných a cudzích zdrojov. Týmito zdrojmi môžu byť okrem kapitálu, práva a majetok (Strážovská, 2017).

Obchodný zákonník charakterizuje podnik ako „súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.“ (Zákon č. 513/1991 Zb., Hlava I, §5)

Pohľad na podnik ako na zámerne usporiadanú hospodársku jednotku, ktorej hlavnou činnosťou je transformovať statky alebo služby z výroby až k predaju zastáva G. Wöhe (2007).

Ako každý právny subjekt aj podnik má svoje hlavné a špecifické znaky. V nasledujúcich tabuľkách si vo všeobecnej rovine objasníme akými znakmi podnik disponuje.

Tab. 1 Základné znaky podniku

Základný znak	Charakteristika
Princíp kombinácie výrobných faktorov	Každý podnik vo svojom procese premieňa výrobné vstupy na výstupy, teda používa výrobné faktory (zariadenia, práca, stroje).
Princíp finančnej rovnováhy	Tento princíp sa ukáže najmä v likvidite podniku.
Princíp hospodárnosti	Predstavuje úsilie podniku vynaložené na vytvorenie správneho balansu medzi vstupmi a výstupmi, aby podnik dosiahol cieľ, ktorý si stanovil.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Majdúchová a Neumannová, 2014

Tab. 2 Špecifické znaky podniku

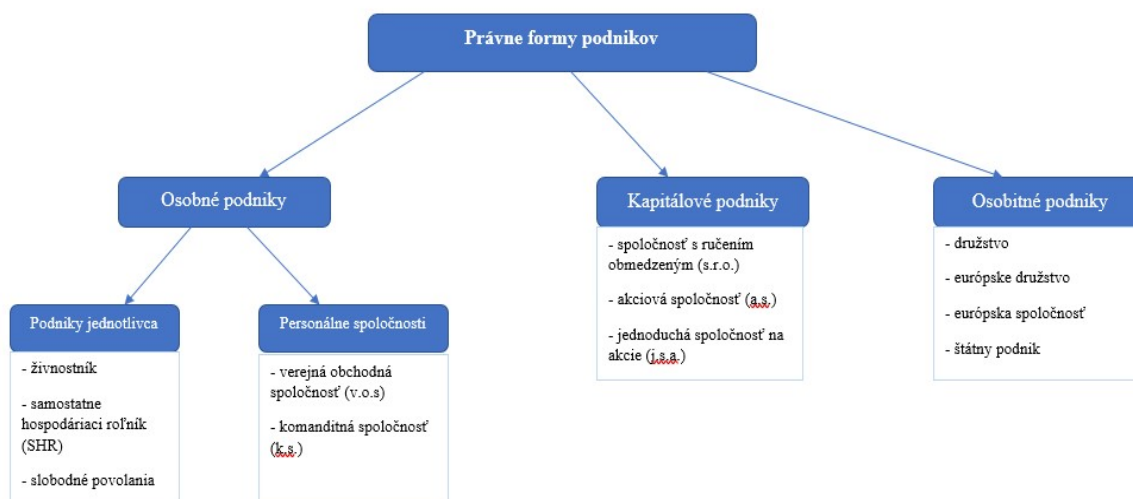
Špecifický znak	Charakteristika
Princíp ziskovosti	Zisk sa považuje za hlavný cieľ a predpoklad k napredovaniu podniku.
Princíp súkromného vlastníctva	Ide o jedinečné, prvoradé a osobité vlastníctvo.
Princíp autonómie	Vyjadruje voľnosť, samostatnosť a nezávislosť podniku.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Majdúchová a Neumannová, 2014

1.2 Členenie podnikov podľa právnej formy

Podniky sa dajú začleniť do skupín podľa rôznych druhov kritérií. Vieme ich rozdeliť podľa právnej formy, veľkosti, vlastníctva, charakteru produktu, odvetví a sektorov ekonomiky a v neposlednom rade podľa technicko-organizačnej charakteristiky (Korenková, 2018).

V rámci právnych foriem na Slovensku poznáme tri hlavné skupiny tohto delenia, ktorými sú osobné, kapitálové a osobitné podniky. Osobné podniky sú charakteristické podnikateľom, ktorí sa musia zúčastňovať na podnikaní bez možnosti zastúpenia. Naopak kapitálové podniky sú známe práve tým, že prítomnosť vlastníka (podnikateľa) na podnikaní nie je žiadúca. Do svojho podniku investuje vklad v peňažnom alebo nepeňažnom vyjadrení a samotná podnikateľská činnosť môže byť pridelená niekomu inému (poradenstvo, konatelia a pod.). U nás sa predsa len nachádzajú aj podniky, ktoré nie je možné zaradiť do žiadnej zo spomínaných skupín. A práve tie zaradíme do skupiny osobitných podnikov (Majdúchová a kol., 2020).

Obr. 1 Právne formy podnikania

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Majdúchová a kol., 2020

1.2.1 Podniky jednotlivca

Živnosť

Keďže živnosť patrí do skupiny podnikov jednotlivca, tak je zrejmé, že ide o druh podnikania, ktorý môžu vykonávať len osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť osobne. Vlastník vykonáva túto činnosť samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku za dodržania podmienok, ktoré sú stanovené v živnostenskom zákone (Zákony 2021, 2021).

Na to aby si takáto osoba mohla založiť alebo zriadiť živnosť, musí spĺňať určité podmienky. Týmito podmienkami sú napr. dovŕšenie 18 rokov života, bezúhonnosť a spôsobilosť na právne úkony. Táto osoba musí spĺňať všetky 3 podmienky, nestačí mu len 1 z týchto (Papula a kol., 2015).

Žiadateľ o živnosť si môže založiť rôzne druhy živností, ktoré závisia od jej druhu. Druhy živností:

- remeselné,
- viazané,
- voľné.

Remeselné živnosti sú charakteristické najmä tým, že je podmienená vyučením v konkrétnom odbore s výučným listom. Ak ide o odbornú kvalifikáciu získanú inak ako

výučným listom ide o živnosť viazanú. Naopak, ak ide o živnosť bez podmienky získania nejakej odbornej spôsobilosti, ide o voľnú živnosť, čiže budúci živnostník nepotrebuje žiadne odborné vyučenie (Papula a kol., 2015).

V prípade úspešného splnenia všetkých potrebných požiadaviek sa žiadateľ stáva živnostníkom v momente, keď je zapísaný v živnostenskom registri, ktorý spravujú živnostenské úrady. Svoju živnosť preukazuje živnostenským listom. Živnostenský list sa považuje za doklad o živosti, v ktorom sa nachádzajú osobné údaje podnikateľa (Majdúchová a Neumannová, 2014).

Táto forma podnikania je považovaná za najčastejšie využívanú vďaka tomu, že má pomerne jednoduchú, ba až najjednoduchšiu organizačnú štruktúru, pri založení nie je potrebný vklad vlastníka, podnikateľ je nezávislý v rozhodovaní a prevádzkovaní živnosti a hlavne má nekomplikovaný proces založenia. Nedostatkom tejto formy je v prípade nesplnenia záväzkov, kde ručí živnostník nie len celým svojím majetkom, ktorý má v podnikaní, no aj svojím osobným (Korenková, 2018).

Samostatne hospodáriaci roľník a slobodné povolania

Osoba, ktorá sa zaoberá atypickým druhom podnikania v poľnohospodárskej výrobe sama alebo v kooperácii s niekým iným sa považuje za samostatne hospodáriaceho roľníka. Tieto formy podnikania podliehajú Zákonom o súkromnom podnikaní občanov a nie tomu živnostenskému. Aj v tomto prípade je potrebné, aby takýto roľník splňal určité požiadavky. Musí vyrábať výrobky podliehajúce len poľnohospodárskej výrobe a tie následne predávať za účelom ich zhodnotenia alebo upravovať nejakú svoju poľnohospodársku produkciu, (výrobky) alebo z času na čas realizuje činnosti spojené s poľnohospodárskou výrobou, pri ktorej používa nástroje tomu prislúchajúce v čase, keď nie sú 100 percentne používané práve na tento druh práce (Podnikam.sk, 2020).

SHR sa neeviduje na živnostenskom úrade, ale iba na príslušnom mestskom alebo obecnom úrade v závislosti od toho, kde sa nachádzajú pozemky, ktoré vlastní. Nemusí však pracovať len na pozemkoch, ktoré vlastní, svoju činnosť môže prevádzkovať aj na pozemkoch v prenájme alebo vo výpožičke. Do mesiaca od registrácie obdrží osvedčenie o podnikaní ako SHR (Podnikam.sk, 2020).

Osoba vykonávajúca slobodné povolanie je vlastne človek, ktorý poskytuje služby na základe svojich vedomostí (kultúrne, inžinierske, ekonomické, medicínske a pod.). Tieto služby poskytuje na základe právnych a odborných zásad. Za takýchto podnikateľov sa

považujú napr. advokáti, lekári, audítori, psychológovia, maséri a rôzne iné (Národné podnikateľské centrum, 2020).

Táto forma je špecifická najmä tým, že podnikatelia sa registrujú na štatistickom úrade do štatistického registra. Taktiež nemá žiadny živnostenský list, dostane len svoje daňové identifikačné číslo (Národné podnikateľské centrum, 2020).

1.2.2 Personálne spoločnosti

Na úvod je potrebné si objasniť, čo vlastne predstavuje obchodná spoločnosť vo všeobecnosti. Ide vlastne o právnickú osobu (PO), ktorá vznikla za účelom podnikania. Tak ako právnické osoby, tak aj fyzické osoby (FO) sa môžu zúčastňovať na podnikaní resp. môžu ju založiť. Samotný vznik Obchodnej spoločnosti nastáva v momente zápisu do obchodného registra. Dokumentom potrebným k zápisu je spoločenská alebo zakladateľská zmluva, resp. zakladateľská listina.

Každá spoločnosť disponuje základným imaním. Základné imanie predstavuje súčet všetkých vkladov spoločníkov do spoločnosti, či už v peňažnom alebo nepeňažnom vyjadrení. Vkladom teda nemusia byť len peňažné prostriedky, ale aj veci ako napr. auto alebo nábytok. Niektoré spoločnosti majú stanovenú minimálnu výšku základného imania (ZI). Obchodný zákonník dokonca stanovuje aj výšku vkladu jednotlivých spoločníkov (Majdúchová a kol., 2020).

Na to aby v podniku nevznikali nezhody slúži podiel. Podiel je vlastne vyjadrením určitej časti majetku, ktorú vlastní jeden spoločník. Ide teda o formu vyjadrenia práv a povinností, ktorými spoločník disponuje a taktiež jeho účasti na podnikaní. Výška tohto podielu sa vyjadruje percentom vkladu k základnému imaniu (Majdúchová a kol., 2020).

V každom podniku môže dôjsť k strate. Dokonca v začiatkoch podnikania je to viac než časté. Práve na pokrytie tejto straty slúži tzv. Rezervný fond. Tento fond sú niektoré obchodné spoločnosti povinné vytvárať už pri vzniku spoločnosti (Majdúchová a kol., 2020).

Ak sa majiteľ spoločnosti rozhodne, že v podnikaní nechce pokračovať, môže podnik zrušiť. Zrušenie je možné viacerými spôsobmi. Zrušenie podniku s likvidáciou znamená, že po zrušení podniku už sa v podnikaní nepokračuje, teda podnik nemá nového nástupcu. Ak pôjde o zrušenie bez likvidácie, vtedy v podnikaní niekto pokračuje. Môže ísť napr. o

zlúčenie podnikov alebo zmenu majiteľa teda predaj. Spoločnosť zaniká v momente výmazu o obchodného registra (Majdúchová a kol., 2020).

Verejná obchodná spoločnosť (v. o. s.)

Keďže tento druh obchodnej spoločnosti patrí k personálnym spoločnostiam je zrejmé, že sa vlastník takejto spoločnosti bude musieť podieľať na jej riadení, kde bude musieť byť aj osobne prítomný a zainteresovaný (Orbánová a Velichová, 2014).

Táto forma spoločnosti je známa tým, že ju zakladajú aspoň dvaja spoločníci, ktorí vystupujú pod spoločným obchodným menom. Za týmto menom sa uvádza v.o.s. alebo ver. obch. spol. Títo spoločníci budú za svoje záväzky zodpovedať celým svojím majetkom rovnako. Ako všetky spoločnosti, aj táto vzniká zápisom do obchodného registra (Orbánová a Velichová, 2014).

Pri zápise nie je stanovená časť ZI, ktorá musí byť splatená. Zákon neurčuje ani výšku vkladov spoločníkov, ale tieto vklady musia byť určené v spoločenskej zmluve, ktorou sa vlastne spoločnosť zakladá. Nie sú povinní si vytvárať riadiace orgány avšak v tejto spoločnosti môžu rozhodovať všetci spoločníci, pričom je na nich akú váhu hlasu si zvolia, ak sa nedohodnú, tak každý spoločník má 1 hlas (Orbánová a Velichová, 2014).

Pri rozdeľovaní zisku (straty) postupujú dvoma spôsobmi, ktoré sa odvíjajú od toho, či základné imanie bolo alebo nebolo vytvorené. Ak si ho nevytvorili, potom si všetko delia rovnakým dielom resp. rovnakým dielom uhrádzajú stratu. V prípade splatenia základného imania si zisk delia podľa toho, koľko jednotliví spoločníci splatili. V prípade úhrady straty to riešia obdobne (Orbánová a Velichová, 2014).

Výhodou tejto formy podnikania môže byť jednoduchá organizácia a zároveň nepovinné vytváranie orgánov, ZI a rezervného fondu. Naopak nevýhodou môžu postupom času byť nehody spoločníkov a taktiež ťažšia možnosť získania úveru (Orbánová a Velichová, 2014).

Komanditná spoločnosť (k. s.)

Založiť takýto podnik môžu minimálne dvaja spoločníci. Avšak táto spoločnosť je veľmi špecifická tým, že rozdeľuje spoločníkov na 2 kategórie. Prvým je komplementár, ktorý „má rozum“, teda riadi spoločnosť a komanditista „má peniaze“, teda pri zakladaní spoločnosti investuje vklad vo výške minimálne 250 €. Avšak komplementár nemusí vložiť vklad, no môže sa tak rozhodnúť a vložiť do podnikania vklad v peňažnej alebo nepeňažnej

forme. Výška základného imania nie je zákonom stanovená. Pri založení sa vyhotovuje spoločenská zmluva, v ktorej okrem iného musia byť uvedené aj vklady komanditistov a komplementárov (Hudecová a Hudec, 2010).

Ako vyplýva z predchádzajúceho odseku, komplementári riadia spoločnosť, teda sú jej štatutárnym orgánom. Komanditisti tým pádom nemôžu vstupovať do riadenia firmy, tzn., že nie sú členmi štatutárneho orgánu. Môžu však kontrolovať priebeh podnikania. Komplementár v podniku ručí celým svojím majetkom (bez obmedzenia), na druhej strane komplementár len do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri (Hudecová a Hudec, 2010).

V prípade dosiahnutia zisku sa celý zisk rozdelí na 2 polovice. Z prvej polovice sa uhradia splatené vklady komanditistov a druhú polovicu si komplementári rozdelia rovnakým dielom. So stratou je to rovnako. Rezervný fond nie je povinný vzhľadom na to že ide o osobnú spoločnosť (Hudecová a Hudec, 2010).

Zrušenie podniku je znova možné s likvidáciou alebo bez. Ak pôjde o likvidáciu spoločníci majú nárok na podiel na likvidačnom zostatku. Prvý však dostanú podiel komanditisti podľa svojich splatených vkladov a až potom nasledujú komplementári, ktorí si rovnomerne rozdelia zvyšok. Právnická osoba zaniká výmazom z obchodného registra (Hudecová a Hudec, 2010).

1.2.3 Kapitálové podniky

Spoločnosť s ručením obmedzeným (s. r. o.)

Spoločnosť s ručením obmedzeným zakladá 1 alebo viac spoločníkov, maximálne však 50 spoločníkov. Ak pôjde o 1 spoločníka je potrebné vytvoriť zakladateľskú listinu, pri viacerých je to klasiky spoločenská zmluva. Vzniká obdobne zápisom do obchodného registra. Za obchodným menom sa musí uvádzať s.r.o. alebo spol. s r.o. (SBA, 2021).

Pretože ide už o kapitálovú spoločnosť je nutné, aby si spoločnosť vytvorila základné imanie vo výške najmenej 5 000 €. Toto imanie je tvorené z vkladov spoločníkov, ktorí majú taktiež stanovenú spodnú hranicu svojich vkladov, a to 750 €. Spoločníci v tomto prípade ručia do výšky svojich nesplatených vkladov. Tu ručí aj celkovo spoločnosť ako taká, a to celým svojím majetkom, ktorým disponuje (SBA, 2021).

Musí si vytvoriť riadiace orgány vzhľadom na to, že ide o kapitálovú spoločnosť. Tieto orgány majú rôzne úrovne:

- valné zhromaždenie – je najvyšším orgánom a skladá sa zo všetkých spoločníkov v podniku. Jeho úlohou je rozhodovanie o základných a najviac dôležitých otázkach spoločnosti od zvyšovania alebo znižovania ZI po zrušenie spoločnosti. Tento orgán zasadá raz ročne. Počas hlasovania má každý 1 hlas. V prípade jediného spoločníka, tento človek vykonáva funkciu valného zhromaždenia (Majdúchová a kol., 2020).

- štatutárny orgán – tvorí jeden alebo viac konateľov, ktorých zvolí valné zhromaždenie. Môže ním byť len FO. Jeho úlohou je vedenie spoločnosti. Ide o vedenie podrobnej evidencie spoločníkov a informovať ich o veciach týkajúcich sa podnikania (Majdúchová a kol., 2020).

- dozorná rada – je kontrolným orgánom, ktorého úlohou je dozerať na činnosti konateľov, hlásiť stav valnému zhromaždeniu, kontrolovať podrobnosti účtovnej závierky a má prístup k obchodným a účtovným knihám a dokladom, ktoré si celé prejde a zhodnotí ich správnosť. Členom tejto dozornej rady nemôže byť konateľ. Musí obsahovať minimálne 3 členov. Sú povinní byť prítomní na valnom zhromaždení, ktoré ich zvolí za členov (Majdúchová a kol., 2020).

Zisk a strata sa delia podľa vkladov spoločníkov, ktoré už zaplatili. Spoločnosť má povinnosť vytvoriť rezervný fond. Môže ho vytvoriť už pri vzniku. Ak tak neurobí, musí ho vytvoriť zo zisku po zdanení v roku, v ktorom ho prvý raz dosiahla vo výške 5 % z tohto zisku- Táto hodnota však nesmie presiahnuť 10 % základného imania. Každý nasledujúci rok ho doplní o 5 % z čistého zisku. V prípade zrušenia spoločnosti s likvidáciou má nárok na likvidačný zostatok spoločník do výšky svojho vkladu, ktorý splatil. Zaniká výmazom z obchodného registra (Majdúchová a kol., 2020).

Za výhodu tejto spoločnosti sa považuje možnosť založenia jednotlivcom a to, že výška základného imania je pomerne nízka, aj keď je predpísaná zákonom. Tento typ spoločnosti má nižšiu pravdepodobnosť, že dostane úver od banky (Majdúchová a kol., 2020).

Akciová spoločnosť (a. s.)

Na to aby sme pochopili podstatu akciovej spoločnosti, potrebujeme vedieť odpoveď na otázku „Čo je to akcia?“. Akcia predstavuje formu cenného papiera, ktorý patrí do skupiny práve majetkových cenných papierov. Vyjadruje časť (podiel) na majetku v akciovej spoločnosti. Majiteľ akcie, akcionár, má určité práva a povinnosti. Je povinný splatiť určený vklad v termíne, ktorý je dohodnutý. Avšak môže sa podieľať na riadení

spoločnosti, má právo byť informovaný o výsledkoch a stave spoločnosti a v neposlednom rade má právo na podiel na likvidačnom zostatku a zisku (Sedláček, 2021).

Akcie však môžu mať rôzne podoby a druhy. V nasledujúcej tabuľke si zobrazíme jednotlivé typy akcií rozdelených podľa viacerých kritérií.

Tab. 3 Členenie akcií podľa rôznych kritérií

Hľadisko delenia	Druh akcie	Charakteristika
Akcie podľa znenia:	na meno	Na akcii je uvedené meno majiteľa, je prevoditeľná svojou zadnou stranou teda rubopisom.
	na doručiteľa	Prevádza sa len odovzdaním inému majiteľovi (doručiteľovi), ktorý sa stane majiteľom pri doručení. Meno majiteľa sa na akcii neuvádza.
Akcie podľa práv a povinností akcionárov:	kmeňové	Ide o základné práva a povinnosti, ktoré vyplývajú z ich vlastníctva.
	prioritné	Ich vlastník má právo na prednostné vyplatenie dividend. Vlastníctvom akcie takéhoto typu však akcionár stráca právo na hlasovanie.
	zamestnanecké	Je to obdoba kmeňových, s tým rozdielom, že tieto akcie sa dajú previezť len na iného zamestnanca tej istej spoločnosti.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Papula a kol., 2015

S akciami sa spájajú aj pojmy dividendy a tantiémy. Dividendy predstavujú výnos akcionára z toho, že vlastní akciu. Je to vlastne podiel na zisku celej spoločnosti, ktorý závisí od výšky akcie, ktorú akcionár vlastní. Tantiémy predstavujú formu odmeny pre členov predstavenstva a dozornej rady. Je to taktiež určitý podiel na zisku celej spoločnosti (Orbánová a Velichová, 2014).

Akciovú spoločnosť môže založiť aspoň jedna PO alebo 2 a viacerí zakladatelia bez udania konkrétneho zloženia. V tomto prípade sa spoločnosť môže založiť aj dvoma rozdielnymi spôsobmi, a to s výzvou na upísanie akcií alebo bez tejto výzvy. Avšak ak to uskutočnia bez výzvy, sú povinní splatiť celé základné imanie. Základné imanie je vlastne rozvrhnuté na akcie, tzn. že súčet akcií tvorí výšku základného imania (Orbánová a Velichová, 2014).

Samotné základné imanie musí byť vo výške minimálne 25 000 €. No pred zápisom spoločnosti do obchodného registra je potrebné, aby imanie bolo celé upísané a peňažné

vklady spoločníkov musia byť zaplatené aspoň na 30 %. Za záväzky akcionári neručia, naopak, spoločnosť ručí všetkým, čo vlastní (Orbánová a Velichová, 2014).

Spoločnosť je povinná vytvoriť si riadiace orgány. V takejto spoločnosti o všetkom dôležitom rozhoduje valné zhromaždenie, ktorého členmi sú všetci akcionári. Štatutárnym orgánom je predstavenstvo, ktoré nemá stanovené minimálny ani maximálny počet členov. Členov stanoví valné zhromaždenie najviac na 5 rokov. Jeho úlohou je vedenie spoločnosti. Kontrolu nad spoločnosťou vykonáva dozorná rada, ktorú založí valné zhromaždenie z minimálne troch akcionárov alebo iných ľudí mimo spoločnosti (Hudecová a Hudec, 2010).

Rezervný fond je tiež jedným z povinností, ktoré musí spoločnosť vytvoriť už pri vzniku do výšky minimálne 10 % základného imania, no musí ho rovnomerne dopĺňať o 10 % z čistého zisku až kým jeho výška nedosiahne 20 % základného imania. Na rezervný fond sa skladajú zakladatelia a akcionári nad svoje vklady. O zrušení spoločnosti rozhoduje valné zhromaždenie. Zrušenie je taktiež aj tu možné s likvidáciou či bez. Pri likvidácii musia byť uhradené všetky záväzky, akcionári majú nárok na likvidačný zostatok, ktorý bude vyplatený podľa menovitých hodnôt akcií (Hudecová a Hudec, 2010).

Jednoduchá spoločnosť na akcie (j. s. a.)

Ide o kombináciu spoločnosti s ručením obmedzením a akciovej spoločnosti. Táto forma na Slovensku existuje od roku 2017. Na založenie stačí 1 osoba, pričom je jedno či pôjde o fyzickú alebo právnickú osobu. Základné imanie tejto spoločnosti má mať hodnotu minimálne 1 €, pričom bude rozdelené na určité množstvo akcií. Toto imanie spolu s vkladmi musí byť splatené ešte pre zápisom do obchodného registra (Kubinská, 2017).

Ako akciová spoločnosť, tak aj táto forma podnikania bude mať riadiace orgány vo forme valného zhromaždenia, predstavenstva a dozornej rady. Avšak rozhodnutie či si vytvorí dozornú radu je už len spoločnosti samej. Akcie tejto spoločnosti musia byť na meno a musia byť v elektronickej podobe (Kubinská, 2017).

1.2.4 Osobitné podniky

Družstvo

Pojem družstvo je v Obchodnom zákonníku charakterizovaný ako „*spoločenstvo neuzavretého počtu osôb založené za účelom podnikania alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov.*“ (Zákon č. 513/1991 Zb., Hlava II, §221)

Táto forma podnikania musí obsahovať najmenej 2 právnické alebo 5 fyzických osôb, ktoré však za záväzky spoločnosti neručia. Ručí iba spoločnosť, a to celým svojim majetkom. Zákon taktiež stanovuje výšku základného imania na 1 250 €. Toto imanie musí byť pri vzniku splatené aspoň do polovice svojej celkovej hodnoty. Vklady spoločníkov určené nie sú, no musia byť zahrnuté v stanovách družstva. Pri vzniku má povinnosť zriadiť aj nedeliteľný fond, ktorý je vo výške 10 % zo zisku po zdanení, a dopĺňa ho dokým nedovŕši výšku 50 % základného imania (EuroEkonom, 2015).

Najvyšším orgánom družstva je členská schôdza, potom nasleduje predstavenstvo, ktoré je štatutárnym orgánom. To riadi celý chod družstva a zvolí si taktiež aj predsedu tohto predstavenstva, ktorým bude jeden z členov. No a kontrolu nad orgánmi a aktivitami spoločnosti bude vykonávať kontrolná komisia, ktorá má najmenej 3 členov (EuroEkonom, 2015).

Za pozitívum tejto formy považujeme pomerne nízku výšku základného imania a neručenie spoločníkov za záväzky družstva. Naopak družstvo môže mať problém s nedostatkom finančných prostriedkov, vrámci toho, že vklady spoločníkov sú v nie veľmi vysokej výške (EuroEkonom, 2015).

Európske družstvo (SCE)

Čo sa týka európskeho družstva, ide vlastne o iný druh družstva, ktoré pôsobí nielen na území Slovenskej republiky, ale vrámci celej Európskej únie, ktorej členom je aj naša krajina. Ide teda o nadnárodnú formu družstva. Európske družstvo má teda možnosť vykonávať všetky aktivity ako družstvo slovenské, ale vrámci EÚ. Tieto činnosti tiež môžu podnikaj aj na území Lichtenštajnska, Nórska a Islandu (Hudecová a Hudec, 2010).

Taktiež je založené minimálne 5 fyzických alebo 2 právnické osoby s tým rozdielom, že tieto osoby musia mať bydlisko na území aspoň 2 členských štátov, resp. musia byť upravené právom 2 štátov, ktoré sú členmi EÚ (Hudecová a Hudec, 2010).

Pri založení sa vyhotovujú stanovy, ktoré predstavujú vnútroorganizačný predpis družstva. Vzniká tiež zápisom do obchodného registra, ale v tom štáte, ktorý je určený ako sídlo spoločnosti. Základné imanie je vo výške 30 000 €, čo je až 24-násobok základného imania družstva na Slovensku (Pohorelá, 2020).

Najvyšším orgánom je znova členská schôdza, ktorá musí byť zriadená v každom družstve. SCE má však na výber či si k tomu dovoľí iba správny orgán (správna rada) alebo dozorný a riadiaci orgán (predstavenstvo a kontrolná komisia). Ide teda o možnosť použiť

system monistický alebo dualistický, ktorý závisí od uváženia SCE. Jednotliví členovia sú volení najvyššie na 6 rokov (Pohorelá, 2020).

Európska spoločnosť (SE)

V prípade podnikania a cieľa preraziť na zahraničný trh (vrámci Európy) jednou z možností je práve podnikanie vo forme Európskej spoločnosti. Táto spoločnosť je charakteristická rozsiahlymi aktivitami v európskych krajinách no sídlo a ústredie sa nachádza vždy v jednej krajine. Avšak musí mať aj nejaké zastúpenie v krajinách EÚ, ktoré môže byť napríklad vo forme dcérskych spoločností (Europa, 2021).

Základné imanie spoločnosti je stanovené zákonom v minimálnej výške 120 000 €, ktoré sa rozvrhne na jednotlivé akcie spoločnosti. Aj v tomto prípade ručí iba spoločnosť, všetkým, čo vlastní (Korenková, 2018).

Orgány tejto spoločnosti taktiež existujú na 2 princípoch. Na dualistickom alebo monistickom systéme, ktorý je obdobný ako pri európskom družstve. Ide teda o vytvorenie riadiaceho a dozorného orgánu, alebo len o vytvorenie správneho orgánu, ktorý vykonáva všetky činnosti, vrátane tej kontrolnej (Hudáková, 2016).

Tab. 4 Spôsoby založenia Európskej spoločnosti

Spôsob založenia	Charakteristika
<i>Zlúčením najmenej 2 akciových spoločností</i>	Podmienka dvoch spoločností, ktoré podliehajú právu iného štátu. Všetok majetok sa prevedie na existujúcu európsku spoločnosť.
<i>Splynutím najmenej 2 akciových spoločností</i>	Podmienka dvoch spoločností, ktoré podliehajú právu iného štátu. Všetok majetok sa prevedie na novú európsku spoločnosť.
<i>Založením holdingovej európskej akciovej spoločnosti</i>	Môžu tak vykonať akciové spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným, ak aspoň 2 z nich podliehajú právu v zahraničí alebo sa 2 roky ich dcérska spoločnosť nachádza v zahraničí.
<i>Založením dcérskej európskej akciovej spoločnosti</i>	Založiť ju môžu akékoľvek právne formy, z ktorých však aspoň 2 podliehajú právu štátu mimo SR alebo majú dcérsku spoločnosť nachádzajúcu sa aspoň 2 roky mimo SR.

<i>Založením dcérskej európskej akciovej spoločnosti už existujúcou európskou akciovou spoločnosťou</i>	Nie sú známe žiadne podmienky tohto založenia.
<i>Zmenou právnej formy štandardnej akciovej spoločnosti na európsku akciovú spoločnosť</i>	Klasické akciové spoločnosti sa takto môžu transformovať, ak ich dcérska spoločnosť 2 roky podliehala právu iného štátu.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Seneši, 2015

Štátny podnik

Tento podnik sa vytvára za účelom zaistiť na Slovensku verejno-prospešnú aktivitu. Hlavný cieľom je teda udržanie cenovej stability niektorých služieb a tovarov v krajine. Tento podnik nezodpovedá za záväzky štátu a ani štát nezodpovedá za záväzky tohto podniku. Ide o ručenie samotného podniku za svoje záväzky. Má k dispozícii majetok, ktorý si obstaral počas svojej činnosti. Zakladateľ riadi podnik podľa stanovených prepisov štátu (Papula a kol., 2015).

1.3 Členenie podnikov podľa veľkosti

Podniky sa podľa veľkosti dajú členiť na malé, stredné a veľké. Tieto skupiny sa od seba líšia nie len počtom zamestnancov, ale aj ročným obratom, majetkom ktorý vlastní alebo dosiahnutým ziskom (resp. stratou). Časom však k týmto trom druhom pribudol tzv. mikropodnik (Strážovská a kol., 2016).

Mikropodnik teda zamestnáva najviac 9 zamestnancov a dosahuje obrat a majetok približne menší ako 2 mil. €. Malý podnik môže zamestnať až 49 pracovníkov a jeho obrat s majetkom je vyšší ako 2 mil. € no nižší ako 10 mil. €. Obrat s majetkom dosahujúci až 50 mil. € má podnik stredný, ktorý zároveň zamestnáva najviac 249 zamestnancov. Veľký podnik je každá firma zamestnávajúca väčší počet ľudí ako 249 a dosahuje obrat a majetok vyšší ako 50 mil. € (Majdúchová a kol, 2020).

Malé a stredné podniky majú v slovenskej ekonomike významné postavenie. Majú viacero výhod, vďaka ktorým sú pre budúcich podnikateľov také lákavé. Tieto podniky sú hlavným prvkom ekonomiky v krajinách, majú inovatívnu funkciu, považujú sa za sebavedomý a tzv. húževnatý podnik, dokážu pracovať a vykonávať svoje aktivity s nízkymi nákladmi (Strážovská a kol., 2013).

2 Cieľ práce

Bakalárska práca sa venuje téme výberu vhodnej právnej formy podnikania. Hlavným cieľom tejto práce je identifikácia právnej formy podnikania, ktorá najviac zohľadňuje podmienky vybraného podnikateľského subjektu z kategórie mikropodnikov alebo malých podnikov.

Na dosiahnutie hlavného cieľa je potrebné stanovenie cieľov čiastkových, ktorými sa dosiahne želaný stav práce, teda jej hlavný cieľ. V prvej kapitole sme si vymedzili v teoretickej rovine hlavné pojmy ako podnikanie, podnikateľ a podnik. Charakterizovali sme si taktiež všetky právne formy. Práve túto charakteristiku považujeme za prvý čiastkový cieľ práce, vzhľadom na to, že je potrebné si na začiatok definovať pojmy a potom ich vedieť použiť v praxi.

Za ďalší čiastkový cieľ považujeme zhodnotenie stavu právnych foriem na Slovensku. Túto časť vyvodzujeme vývojom založených právnych foriem na našom území od roku 2016 až po rok 2021. V týchto rokoch počet podnikov ovplyvňovali rôzne aspekty, ako sú daňové zaťaženie, zmeny v zákonoch a rôzne výhody a nevýhody podnikania.

Keďže sme si stanovili pojmy a súčasnú situáciu na našom území môžeme prejsť k ďalšej podstatnej časti, ktorou je vypracovanie modelového príkladu. V ňom si stanovujeme podmienky pre vznik podnikateľskej činnosti a aplikujeme ich do oboch najpočetnejších právnych foriem na Slovensku. Ide o živnosť a spoločnosť s ručením obmedzeným.

Práve vďaka tomuto príkladu sa dopracujeme k splneniu posledného čiastkového cieľa a tým pádom aj k splneniu hlavného cieľa celej práce, a to k vyhodnoteniu, ktorá právna forma podnikania je pre nami zvolený subjekt najvhodnejšia.

3 Metodika práce a metódy skúmania

V tejto časti práce sa venujeme objasneniu použitých metód a zdrojov získavania údajov a charakteristike objektu skúmania. Tieto metódy a metodiky sú použité pri vypracovávaní tejto bakalárskej práce.

3.1 Objekt skúmania

V rámci našej práce sme porovnávali dve najpočetnejšie formy podnikania na Slovensku, a to podnikanie fyzickej osoby - živnosť a spoločnosť s ručením obmedzeným. Toto porovnanie sme hodnotili na základe 9 najdôležitejších faktorov výberu vhodnejšieho variantu pre nami stanovený subjekt. Medzi základné faktory patria spôsob založenia a sním počet osôb potrebných na založenie konkrétneho podniku, náročnosť a čas potrebný na vznik podniku, vklad potrebný na spustenie chodu spoločnosti, spôsob akým ručí spoločnosť alebo podnikateľ, daňové a odvodové zaťaženie, možnosť výberu spôsobu účtovania a samotné ukončenie alebo zánik podniku. Na základe týchto kritérií sme vedeli vyhodnotiť, ktorá právna forma je výhodnejšia.

3.2 Metódy a zdroje získania údajov

Teoretickú časť tvorili najmä zdroje sekundárne, ktoré sme získavali z tunajších alebo aj zahraničných kníh a článkov. Odborné vyjadrenia sme čerpali najmä zo zákonov a kníh od Majdúchovej, ktorá je uznávanou autorkou v oblastiach obchodu a podnikania. Zákony sme používali najmä pri konkrétnych definíciách pojmov, ktoré sú zakotvené v týchto zbierkach. V práci sme použili aj internetové zdroje, ktoré nám umožnili urobiť si prehľad o súčasnom stave problematiky na Slovensku. Pre lepšie zhodnotenie a predstavu pravidiel a podmienok podnikania sme si vytvorili modelový príklad. Na jeho základe sme vyhodnotil výhodnejšiu právnu formu podnikania.

3.3 Metódy spracovania údajov

V teoretickej časti práce sme použili najmä analýzu a selekciu. V rámci selekcie išlo najmä o vybratie toho najdôležitejšieho potrebného do našej práce. V tejto časti sme si stanovili základné pojmy a tie ďalej rozvíjali na menšie časti, vďaka ktorým sme charakterizovali základné oblasti tejto problematiky.

Analógiu a komparáciu sme využili najmä vo výsledkovej časti, kde sme porovnávali na základe získaných informácií z teoretickej časti dve formy podnikania. Práve vďaka týmto metódam sme stanovili spoločné a rozdielne črty týchto foriem podnikania. V závislosti od týchto poznatkov sme vyvodili najvhodnejšiu právnu formu podnikania.

Pri vytváraní modelového príkladu sme použili známu metódu deskripcie. Táto metóda je založená na popise javu a postupu počas výskumu. Práve týmto sme charakterizovali podmienky pre vznik podnikateľskej činnosti.

4 Výsledky práce a diskusia

V tejto poradi štvrtej kapitole sa venujeme vývoju založenia právnych foriem na Slovensku. Dve najpočetnejšie z nich sme si priblížime a následne ich porovnáme z hľadiska rôznych hodnotiacich kritérií. Porovnanie vychádza najmä z podmienok modelového príkladu, ktorý sme si v nasledujúcich podkapitolách načrtli a následne vyhodnotili.

4.1 Právne formy podnikania na Slovensku

Na základe údajov získaných na stránkach FinStatu sme si vytvorili nasledujúci prehľad založených právnických osôb na Slovensku. Tie sú zobrazené v tabuľke 5 od roku 2016 až do roku 2021.

Tab. 5 Počet právnych foriem podnikania na Slovensku od roku 2016 do roku 2021

<i>Právnické osoby</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Spoločnosť s ručením obmedzeným	18 071	19 808	19 724	20 568	18 970	19 253
Živnosť	33 065	41 307	42 080	44 788	45 791	55 837
Akciová spoločnosť	230	221	205	184	195	211
Zahraničné právnické osoby	168	168	178	136	119	150
Neziskové organizácie a nadácie	274	205	167	128	139	138
Jednoduchá spoločnosť na akcie	0	55	65	56	82	83
Iné organizácie a združenia	2 869	2 926	2 967	3 151	2 431	2 606
Družstvo	60	68	80	63	43	71
Príspevkové a rozpočtové organizácie	20	22	35	31	30	36
Komanditná spoločnosť	78	75	69	50	39	32
Verejná obchodná spoločnosť	16	70	16	12	6	11
Spolu	54 851	64 925	65 586	69 167	67 845	78 428

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa FinStat, 2022

V tabuľke 5 si môžeme všimnúť, že od roku 2016 je stále najpočetnejšou práve živnosť, ktorá každý rok tvorí viac ako 60 % zo všetkých vzniknutých právnych foriem na Slovensku. V roku 2017 je známy taktiež nárast jednoduchých spoločností na akcie, čo predstavuje vlastne samotný vznik tejto formy podnikania na Slovensku. Naopak najmenej

zakladané sú verejné obchodné spoločnosti, ktoré tvoria menej ako 1 % všetkých podnikajúcich foriem.

Vzhľadom na to, že najpočetnejšími formami podnikania na Slovensku sú spoločnosti s ručením obmedzeným a živnosti, sme si zvolili modelovú situáciu na porovnanie týchto dvoch právnych foriem.

Pôjde o porovnanie týchto foriem podnikania, nie len z hľadiska výhodnosti, ale podrobne si prejdeme výber budúceho podnikateľa. Tento podnikateľ si prejde všetky stránky hodnotiace výhodnosť výberu jednej alebo druhej možnosti podnikania. Zohľadníme čas potrebný na to, aby samotná právna forma vznikla, či zanikla a predstavíme si spôsoby, akými to je možné. Porovnáme si nie len finančnú stránku spojenú so založením podniku, ale pôjde aj o administratívne podmienky na to potrebné. Vypočítame si odvodové zaťaženie samotného podnikateľa i zamestnanca a samozrejme aj daňové zaťaženie podniku. Prejdeme aj otázkou kto a ako ručí za svoje záväzky a za záväzky spoločnosti.

4.2 Faktory ovplyvňujúce výber právnej formy podnikania

Podnikatelia pri uvažovaní nad tým, že si založia spoločnosť alebo budú podnikať ako jednotlivci, musia poriadne zvážiť to, akým spôsobom budú v budúcnosti svoju podnikateľskú činnosť prevádzkovať. Pri tomto rozhodovaní existuje hneď niekoľko faktorov, ktoré toto rozhodovanie môžu ovplyvniť a na základe toho si podnikatelia budú vedieť vybrať tú správnu a výhodnú formu pre ich predmet podnikania.

Na základe týchto kritérií budeme hodnotiť výber právnej formy:

1. počet osôb potrebných na založenie podniku,
2. administratívna náročnosť založenia podniku,
3. čas potrebný na vznik podniku,
4. vklad potrebný pri založení,
5. spôsob ručenia v podniku,
6. odvody do Sociálnej a zdravotnej poisťovne,
7. daňové zaťaženie a výdavky podniku,
8. účtovníctvo,
9. ukončenie podnikania / zánik podniku.

Počet osôb potrebných na založenie podniku

Tak ako sme si spomínali aj v prvej kapitole bakalárskej práce, pre každú formu podnikania je charakteristický iný minimálny počet osôb potrebných na to, aby sa podnik mohol založiť. Čo sa týka živnosti, keďže ide o podnik jednotlivca, na založenie je potrebná len jedna fyzická osoba. Aj na spoločnosť s ručením obmedzeným je potrebný minimálne jeden človek, no môže mať až 50 spoločníkov, zatiaľ čo pri živnosti ide len o jedného. Avšak pri zakladaní nejde len tak o hocikaké osoby. Tieto osoby musia mať 18 rokov, s čím súvisí aj spôsobilosť na práve úkony a musia byť bezúhonné, teda nemôže byť právoplatne odsúdený za hospodársky trestný čin, trestný čin proti majetku alebo iný trestný čin spáchaný úmyselne, ktorého skutková podstata súvisí s predmetom podnikania

Administratívna náročnosť založenia podniku

Ak sa potenciálny podnikateľ rozhodne pre podnikanie ako živnostník, tento proces je spojený s viacerými povinnosťami. Najprv sa musí rozhodnúť o aký druh živnosti pôjde, teda či spĺňa odbornú spôsobilosť pri remeselných a viazaných živnostiach alebo naopak či pôjde iba o voľnú živnosť, kde takúto spôsobilosť nepotrebuje. Ďalej sa musí rozhodnúť či si živnosť založí priamo na okresom úrade alebo to zvládne aj elektronicky v pohodlí domova. Na podanie žiadosti o vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení sa vzťahuje aj správny poplatok, ktorého výška závisí od toho o akú živnosť ide alebo či ju podá elektronicky, či osobne. Pri osobnom podaní vrámci voľnej živnosti je správny poplatok vo výške 5 €, pri remeselnej a viazanej ide o výšku 15 €. Ak by sa rozhodol pre podanie elektronicky, voľná živnosť bude bez poplatku a remeselné a viazané živnosti ho budú stáť len 7,50 €.

S podaním žiadosti o vydanie živnostenského oprávnenia súvisia aj iné dokumenty, ktoré je potrebné odovzdať v spojitosti s druhom živnosti. Ak ide o remeselné a viazané je, potrebné preukázať odbornú spôsobilosť na to vykonávať takúto živnostenskú činnosť. Pri voľnej to potrebné nie je. Ďalej je potrebné mať povolenie na to užívať nehnuteľnosť, ktorá je uvedená ako sídlo živnosti a napokon doložiť doklad o zaplatení správneho poplatku.

Čo sa týka spoločnosti s ručením obmedzeným, jej proces zakladanie je trochu zložitejší, no nelíši sa vo veľkej miere od živnosti. Pred samotným vyplňaním žiadostí je potrebné, aby spoločníci uzatvorili medzi sebou zakladateľskú listinu alebo spoločenskú zmluvu, pričom ak pôjde o jediného spoločníka musí podpísať vyhlásenie o jedinom spoločníkovi. Tak ako živnosti aj spoločnosti s ručením sa týka založenie živnosti a teda sa

ho týkajú rovnaké pravidlá ako v predchádzajúcom prípade s tým rozdielom, že pri ohlasovaní živnosti už nemá možnosť to vykonať osobne na okresom úrade, ale len elektronickou formou. Potrebný je taktiež súhlas vlastníka nehnuteľnosti, aj keď je vlastníkom sám spoločník. Konateľ budúcej spoločnosti potrebuje svoj podpisový vzor, vyhlásenie správcu vkladu a v prípade, že sa rozhodnú pre remeselnú alebo viazanú živnosť a ani jeden zo spoločníkov nebude spĺňať odbornú spôsobilosť na vykonávanie tejto činnosti, tak potrebujú aj súhlas zodpovedného zástupcu, ktorý práve takouto spôsobilosťou disponuje. Ak bude mať okresný úrad všetko potrebné, vykoná zápis spoločnosti do Obchodného registra, čím spoločnosť ako taká vzniká.

Čas potrebný na vznik podniku

V prípade splnenia všetkých potrebných zákonitostí na vznik živnosti spomínaných v predchádzajúcej časti, je živnostenský úrad povinný vydať osvedčenie o takomto živnostenskom oprávnení a zároveň mu prideli identifikačné číslo do troch pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti.

Naopak pri spoločnosti s ručením obmedzeným je tento proces zdĺhavý a je možné, že sa predĺži až na dva týždne, z dôvodu zapísania spoločnosti do OR SR, kde tento proces môže trvať až 5 dní po tom, čo okresný úrad odošle žiadosť na súd a ten ho následne zapíše. Dĺžka tohto procesu je spojená aj s tým, že je potrebné splatiť všetky vklady a základné imanie spoločnosti, ktorých výšku s spoločníci dohodli v spoločenskej zmluve.

Vklad potrebný pri založení

V tomto prípade je živnosť veľmi jednoduchá a to z toho dôvodu, že pri podnikaní tohto druhu nie sú potrebné žiadne vklady živnostníkov. Podnikateľ FO v tomto prípade financuje všetko zo svojich finančných prostriedkov, prípadne úverov, ktoré si zaobstará, no nie je stanovená žiadna výška povinného vkladu alebo imania, ktorým musí na začiatku disponovať.

V rámci spoločnosti s ručením obmedzeným je stanovené zákonom základne imanie spoločnosti vo výške 5 000 €, toto imanie sa skladá práve z vkladov spoločníkov minimálne vo výške 750 € za jedného.

Spôsob ručenia v podniku

Keďže živnosť zakladá jednotlivec, je jasné, že za záväzky a aj za celé podnikanie bude ručiť len on, a to celým svojím majetkom. To znamená, že nie len majetkom, ktorý

nadobudol v rámci živnosti, ale aj majetkom jeho osobným, ba dokonca aj majetkom jeho manžela/ky v prípade, že je predmetom bezpodielového vlastníctva manželov.

Za záväzky spoločnosti ručí spoločnosť alebo spoločník len do výšky svojich vkladov, ktoré nesplatil. V prípade splatenia všetkých vkladov už spoločník neručí vôbec a ručí len spoločnosť ako taká vo výške svojho majetku, ktorým disponuje.

Odvody na sociálne zabezpečenie a zdravotné poistenie

Živnostník je povinný platiť odvody do sociálnej poisťovne každý rok. Avšak neplatí to pre nových živnostníkov, teda pre živnostníkov, ktorí si založili živnosť. V roku založenia živnosti nemajú povinnosť platiť odvody do Sociálnej poisťovne. No po prvom roku, ak nebude mať ročný príjem z minulého roka nižší ako 6 798 €, je povinný od 1. 7. 2023 platiť tieto mesačné odvody vo výške 187,78 €. Ak by takýto príjem v minulom roku nedosahoval, znova nemusí platiť tieto odvody do 30. 6. nasledujúceho roka.

Pre živnostníka v oblasti odvodov do zdravotnej poisťovne už neexistuje žiadna výnimka. Každý živnostník je povinný platiť 79,31 € mesačne. Výnimku by mali len študenti, ktorí sú poistení v rámci štátu.

Odvody pri spoločnosti s ručením obmedzeným sú pomerne zložité vzhľadom a to, že síce spoločnosť ako taká žiadne odvody nemá, no zamestnáva konateľov, zamestnancov, dohodárov a podobne. To znamená, že ich bude platiť v rôznych výškach z pohľadu toho, že sa berie ako zamestnávateľ. Zamestnanec, teda osoba, ktorá má podpísanú pracovnú zmluvu, má náklady spojené so zdravotnou poisťovňou vo výške 14 %, presnejšie 10 % zaplatí zamestnávateľ, teda spoločnosť a 4 % si hradí zamestnanec. To isté sa týka aj konateľa, ktorý má taktiež uzatvorenú pracovnú zmluvu a taktiež dohodárov. Za brigádnikov nie je spoločnosť povinná odvádzať žiadne odvody do zdravotnej poisťovne.

Odvody do sociálnej poisťovne zahŕňajú rôzne druhy poistenia ako sú nemocenské, starobné, invalidné, poistenie v nezamestnanosti, úrazové, garančné poistenie a rezervný fond solidarity. Zamestnávateľ je z tohto povinný uhrádzať výšku odvodov za zamestnancov vo výške 25,2 % a zamestnanec 9,4 % jeho príjmu. To isté platí aj pre spoločníka, ktorý je zamestnaný ako zamestnanec. Pri konateľovi, ktorý má tiež uzavretú pracovnú zmluvu, pôjde o výšku 24,98 % príjmu, v závislosti od toho, že on nemá nárok na garančné poistenie. Keď spoločnosť zamestnáva brigádnikov zaplatí odvody do sociálnej poisťovne vo výške 1,05 % z jeho príjmu.

Daňové zaťaženie podniku a výdavky podniku

Daňové zaťaženie pri podnikaní formou živnosti berie do úvahy aj možnosť, že živnostník si môže uplatniť svoje výdavky, ktorými si bude môcť ponížiť základ dane a tým aj výšku daňovej povinnosti. Má však k dispozícii dva druhy, a to paušálne alebo skutočné výdavky. Paušálne výdavky sú však len do výšky 20 000 € a tvoria 60 % príjmu. Následne základ dane zdaní percentuálnou sadzbou podľa výšky základu dane. U živnostníka ide o tri druhy percentuálnej sadzby. Ak jeho príjem nepresiahol 49 790 €, tak ide o 15 % zo základu dane, v prípade vyššieho obratu sa sadzba vyšplhá na 19 % základu dane. Základ dane však môže byť tiež vysoký, čo znamená, že ak je vyšší ako 37 981,94 €, tak sa bude platiť 25 % zo základu dane, ktorý presiahne túto výšku.

Čo sa týka spoločnosti s ručením obmedzeným, ide o jednoduchý výpočet dane. Ide o rozdiel medzi príjmami a výdavkami, ktorý následne zdaníme 21 % sadzbou. V roku 2022 však spoločnosť môže využiť tzv. zníženú sadzbu dane, ak jej výnosy nepresiahli výšku 49 790 €, a to 15 %. Teda rovnako ako živnostník.

Účtovníctvo

Podvojnú účtovníctvo je povinné pre spoločnosť s ručením obmedzeným. Naopak živnostník má na výber, či si uplatní paušálne alebo skutočné výdavky. Ak má paušálne výdavky nie je povinný viesť účtovníctvo, len evidenciu o príjmoch a výdavkoch, na druhej strane musí viesť aspoň jednoduché účtovníctvo, ak ide o skutočné výdavky. Môže sa však rozhodnúť aj pre účtovníctvo podvojnú.

Ukončenie podnikania / zánik podniku

Z pohľadu ukončenia podnikania je živnosť veľmi jednoduchá, pretože stačí vypísať formulár o ukončení alebo pozastavení živnosti. Je to možné osobne alebo znova aj elektronicky.

V prípade ukončenia spoločnosti s ručením obmedzeným je náročnejší, keďže podnikanie môžeme ukončiť predajom, fúziou s likvidáciou alebo bez likvidácie a konkurzom. V prípade ukončenia s likvidáciou je tento proces veľmi náročný vzhľadom na majetok spoločnosti.

4.3 Modelový príklad

V tejto časti si na modelovom príklade ukážeme vzor podnikania formou živnosti alebo spoločnosťou s ručením obmedzeným. Pani Jana Jarabiková sa nevie rozhodnúť, či bude podnikat' ako živnostníčka alebo si založí spoločnosť s ručením obmedzeným. Pričom uvažuje o spoločnosti s jediným spoločníkom.

Podnikanie, nad ktorým uvažuje pani Jana, sa týka výroby zákuskov a tort rôzneho druhu, no hlavne výroby najnovšieho trendu tvarohových koláčov známych pod názvom „cheesecake“. Ako predmet podnikania pri oboch formách si pani Jana vybrala Výrobu potravinárskych výrobkov a Predaj cukrárenských výrobkov na priamu konzumáciu.

4.3.1 Živnosť

Ak by sa Pani Jana Jarabiková rozhodla pre živnosť, je potrebné, aby si stanovila presný predmet podnikania, obchodné meno a miesto podnikania. Predmetom podnikania je teda už spomínaný predaj a výroba cukrárenských výrobkov, teda zákuskov a tort. Ako názov svojho podnikania je pri živnostníkoch považované meno a priezvisko živnostníka plus prípadný dodatok. Čiže pani Jana sa rozhodla pre názov Jana Jarabiková - maškrtky od Jany Jarabikovej. Za sídlo svojho podnikania si vybrala prenajatý priestor v centre Košíc.

Splnila tým pádom všetko potrebné na to, aby si mohla otvoriť živnosť. Ako sme spomínali v predošlej časti, je potrebné, aby vypísala formulár o ohlásení živnosti. Keďže ide o remeselný typ živnosti, pani Jarabiková je povinná preukázať odbornú spôsobilosť, ktorá jej umožní podnikat' v tomto zameraní. Pani Jana túto podmienku spĺňa a doloží ju výučným listom v odbore cukrár a pekár. Rozhodla sa pre osobný kontakt s pracovníčkou na okresom úrade v Košiciach. Uvažovala tak z dôvodu toho, že ak by došlo k nejakej chybe, tak si ju vie ihneď spolu s pracovníčkou príslušného úradu opraviť. Vo formulári uviedla všetky svoje údaje, miesto podnikania, predmety podnikania, dátum, od ktorého chce začať podnikat'. Začiatok podnikania plánuje ku 01.09.2022. V rámci tohto formulára je možné sa rovno prihlásiť aj k dani z príjmov formou prihlášky a zároveň aj k zdravotnej poisťovni. Za toto ohlásenie remeselnej živnosti musela zaplatiť poplatok vo výške 15 €. Tento poplatok sa rozhodla uhradiť z osobných peňažných prostriedkov.

Pani Jana by chcela vedieť, aký bude teda jej zisk, ak by sa rozhodla pre živnostenskú formu podnikania. Na účel toho si zostavila približný rozpočet príjmov a výdavkov na

budúci rok. Vzhľadom k tomu bude vedieť vypočítať približný čistý zisk a daňovú povinnosť.

Tab. 6 Ročné výdavky živnostníčky na prevádzkovanie cukrárne

<i>Výdavky</i>	<i>Výška v €</i>
Nájomné za priestory (500*12)	6 000,00 €
Energie (150*12)	1 800,00 €
Nákup surovín (850*12)	10 200,00 €
Odvody do ZP za živnostníčku (79,31*12), SP neplatí v prvom roku (výnimka)	951,72 €
Náklady na vybavenie predajne	5 000,00 €
Poistene majetku (ročné)	1 300,00 €
Spolu	25 251,72 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Pani Jana počíta s tým, že nájomné priestorov, ktoré jej prenajalo mesto, bude vo výške 500 € mesačne a energie budú vo výške 150 €. Mesačne bude musieť zabezpečiť suroviny potrebné na výrobu zákuskov a cheesecake-ov, čo mesačne predstavuje 850 €. Keďže podniká prvý rok, tak musí zaplatiť len odvody do zdravotnej poisťovne vo výške 79,31 €, sociálne poistenie zaplatí až budúci rok teda od 1.7.2023. Vzhľadom na to, že v roku 2022 začína podnikáť, je potrebné, aby priestory cukrárne vybavila potrebnými strojmi a taktiež zabezpečila výrobu samotných zákuskov v kuchynskej časti predajne. Výdavky na toto zariadenie predstavujú sumu približne 5 000 €. Chce predísť aj riziku, že dôjde k poškodeniu nadobudnutého majetku predajne, preto sa rozhodla ho poistiť sumou vo výške 1 300 €. Celkové ročné výdavky budú teda predstavovať 25 251,72 €.

Tab. 7 Ročné príjmy živnostníčky z prevádzkovania cukrárne

<i>Príjmy</i>	<i>Výška v €</i>
Tržby za predaj zákuskov (3800*12)	45 600,00 €
Spolu	45 600,00 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Pani Jana vzhľadom na to, že má nejakých klientov nadobudnutých z čias, kedy si piekla len doma, predpokladá, že o jej výrobky bude záujem. V rámci toho teda očakáva, že jej mesačné príjmy sa v priemere budú pohybovať niekde okolo 3 800 €, čo ročne predstavuje 45 600 €. Na základe týchto informácií môžeme vykonať výpočet disponibilného príjmu (ČZ). Tento výpočet závisí od toho, či si živnostníčka uplatní paušálne výdavky alebo použije tie reálne.

Tab. 8 Výpočet disponibilného príjmu živnostníčky s použitím skutočných výdavkov

ZD (príjmy - výdavky)	20 348,28 €
NČZD (9638,25- ¼ ZD)	4 551,18 €
Daň z príjmu FO 15 %	2 369,57 €
ČZ	17 978,72 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Vzhľadom na výšku príjmov a skutočných výdavkov nám vyšiel základ dane vo výške 20 348,28 €. Tento základ dane je vyšší ako 20 235,97 €, preto si živnostníčka môže uplatniť nezdaniteľnú časť základu dane platnú pre rok 2022 vo výške 4 551,18 €, vypočítanú na základe vzťahu $9\,638,25 - \frac{1}{4}$ základu dane. Daň z príjmu v roku 2022 bude pre živnostníka vo výške 15 %, čo v tomto prípade predstavuje 2 369,57 €. Celkový disponibilný príjem bude teda vo výške 17 978,72 €.

Tab. 9 Výpočet disponibilného príjmu živnostníčky s použitím paušálnych výdavkov

Paušálne výdavky (60 % z príjmu - 27 360 €) max. 20 000 €	20 000,00 €
ZD (príjmy - výdavky)	25 600,00 €
NČZD (9638,25- ¼ ZD)	3 238,25 €
Daň z príjmu FO 15 %	3 354,26 €
ČZ	16 994,02 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

V tomto prípade sme použili na výpočet práve paušálne výdavky. Paušálne výdavky predstavujú 60 % príjmov (výnosov), teda 27 360 €. Keďže táto suma je vyššia ako stanovené maximum paušálnych výdavkov 20 000 €, živnostníčka si ich môže uplatniť len vo výške 20 000 €. Tieto paušálne výdavky sme použili na výpočet základu dane, ktorý je vo výške 25 600 €, teda je vyšší ako v prípade uplatnenia skutočných výdavkov. Na výpočet ČZ, teda disponibilného príjmu živnostníčky je potrebná znova suma skutočných výdavkov, a teda výpočet bude vyzeráť nasledovne: príjmy – skutočné výdavky – daň z príjmu. Pre živnostníčku teda disponibilný príjem bude vo výške 16 994,02 €, čo je o 984,70 € menej, ako keby si uplatnila skutočné výdavky.

Z tohto hľadiska vyhodnocujeme, že pre nami vybranú živnostníčku by bolo oveľa výhodnejšie, aby si uplatnila skutočné výdavky vo výške 25 251,72 €, čím dosiahne vyšší disponibilný príjem, ktorý si môže rozdeliť už podľa vlastného uváženia. Jedným zo spôsobov využitia by mohlo byť aj investovanie do rozvoja predajne, alebo nakúpení nových kvalitnejších surovín.

4.3.2 Spoločnosť s ručením obmedzeným

V prípade, že by pani Jarabiková chcela podnikat' formou založenia spoločnosti s ručením obmedzeným, uvažuje nad tým, že by ju založila ako jednoosobovú, čím by sa stala konateľkou spoločnosti. Rozmýšľa taktiež nad tým, že bude konateľkou spoločnosti s výškou odmeny 1 000 € mesačne. Ďalšou možnosťou je, že bude len zamestnankyňou spoločnosti. Ako zamestnankyňa bude mať priemernú mesačnú mzdu vo výške 900 €.

Keďže ide o spoločnosť s ručením obmedzeným, je potrebné splatiť základné imanie spoločnosti do výšky 5 000 €. Pani Jana sa rozhodla, že základné imanie splatí pomocou úveru od Tatra banky vo výške 10 000 €, z ktorých zvyšok poputuje na rozbehnutie a vybavenie cukrárne. Tento úver dostane na 6 rokov s úrokovou sadzbou 7 % p. a. Splátka bude predstavovať 168,89 € mesačne.

Základom je stanovenie obchodného mena spoločnosti, sídla a predmetu podnikania. Všetko zo spomínaného ostáva nezmenené od predchádzajúceho príkladu. Pred samotným založením spoločnosti je potrebné, aby budúca spoločníčka vytvorila a podpísala zakladateľskú listinu, kde uvedie formy ručenia a zodpovednosti v prípade straty alebo zisku spoločnosti. Ďalej musí vystaviť vyhlásenie súhlasu jediného spoločníka. Taktiež, keďže ide o remeselnú živnosť, pani Jana znova doloží výučný list v odbore cukrár a pekár ako dokument potrebný na preukázanie odbornej spôsobilosti. Ak má všetky dokumenty pripravené, nasleduje samotné ohlásenie živnosti ako aj pri živnostníčke v predchádzajúcom prípade. Je to možné však už len elektronicky. Ide teda o predmety podnikania Výroba potravinárskych výrobkov a Predaj cukrárenských výrobkov na priamu konzumáciu. Keďže ide o remeselnú živnosť podanú elektronicky poplatok bude vo výške 7,50 €.

Ak bude mať okresný úrad všetko potrebné, vykoná zápis spoločnosti do Obchodného registra, čím spoločnosť ako taká vzniká. Avšak tento proces spolu môže trvať aj dva týždne. Spoločníčka chce začať podnikat' taktiež k 01.08.2022. Dňom zápisu do príslušného OR SR môže spoločnosť prevádzkovať svoju činnosť. Spoločnosť Maškrty od Jany Jarabikovej, s. r. o. si môže vytvoriť aj podnikateľský účet, ďalej potrebuje mať aktívnu elektronickú schránku na komunikáciu s úradmi. Musí si viesť podvojnú účtovníctvo a označiť si miesto podnikania.

4.3.3 Konateľka spoločnosti

Spoločnosť si vytvorila plánovaný rozpočet nákladov a výnosov na prvý rok podnikania. Tieto položky sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách. Avšak náklady a výnosy je potrebné rozdeliť do 2 skupín vzhľadom na to, či bude konateľ iba konateľom alebo bude iba zamestnancom.

Tab. 10 Ročné náklady spoločnosti, ak bude konateľka iba konateľkou spoločnosti

<i>Náklady</i>	<i>Výška v €</i>
Nájomné za priestory (500*12)	6 000,00 €
Energie (150*12)	1 800,00 €
Nákup surovín (850*12)	10 200,00 €
Odmena konateľky (1000*12)	12 000,00 €
Odvody do ZP za konateľku 10 %	1 200,00 €
Odvody do SP za konateľku 24,95 %	2 994,00 €
Náklady na vybavenie predajne	5 000,00 €
Poistene majetku (ročné)	1 300,00 €
Spolu	40 494,00 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Oproti živnosti sa nám zmenili nákladové položky len v oblasti odmeny a odvodov za konateľku spoločnosti. Jej odmena predstavuje ročne 12 000 € a odvody spolu predstavujú 4 194 €. Tieto odvody sú pomerne vysoké, ak si to porovnáme so živnosťou. Výdavky sa teda zmenia a budú až vo výške 40 494 € na rok.

Tab. 11 Ročné výnosy spoločnosti, ak bude konateľka iba konateľkou spoločnosti

<i>Výnosy</i>	<i>Výška v €</i>
Tržby za predaj zákuskov (3800*12)	45 600,00 €
Spolu	45 600,00 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Príjmy spoločnosti budú úplne rovnaké ako aj pri živnosti, pretože no výnosoch sa prijatím nových zamestnancov alebo zmenou ich pracovného pomeru nič nezmení.

Tab. 12 Výpočet ČZ spoločnosti, ak bude konateľka iba konateľkou spoločnosti

ZD (výnosy - náklady)	5 106,00 €
Daň z príjmu PO 15 %	765,90 €
ČZ	4 340,10 €
Splátka úveru (168,89*12)	2 026,68 €
RF 5 %	217,01 €
ČZ na rozdelenie	2 096,42 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Čo sa týka základu dane tak je vo výške 5 106 €, z čoho 15 %-ná daň predstavuje 765,90 €. Táto daň nie je 21 %, preto lebo ak podnikateľ nedosahuje príjem 49 790 €, tak má zníženú sadzbu dane v roku 2022 na 15 %. Ak spoločnosť zaplatí splátky za úver a do rezervného fondu odvedie 5 % z ČZ spoločnosti, ako zo zákona musí, tak jej ostane 2 096,42 € na financovanie ďalšieho chodu spoločnosti. Táto suma by sa dala vyplatiť konateľke aj ako podiel na zisku. Avšak tento podiel podlieha pod tzv. zrážkovú daň, ktorá je momentálne vo výške 7 %. Po zdanení by tento zisk mal výšku 1 949,67 €. Následne jej vieme vypočítať výšku jej mesačného a ročného čistého príjmu. V nasledujúcej tabuľke sa nachádza výpočet odmeny a príjmu pre konateľku pred a po zohľadnení podielu na zisku spoločnosti.

Tab. 13 Výpočet čistého ročného príjmu konateľky s podielom na zisku spoločnosti

Položka	Výška v €
Mesačná hrubá odmena konateľky	1 000,00 €
Mesačné odvody do ZP 4 %	40,00 €
Mesačné odvody do SP 9,4 %	3,76 €
Mesačná čistá odmena	956,24 €
Ročná odmena konateľky	11 474,88 €
NČZD	4 579,26 €
Daň z príjmu 15 %	1 034,34 €
Čistý ročná odmena konateľky	10 440,54 €
Čistý ročný príjem konateľky po zohľadnení podielu na zisku	12 390,21 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Konateľka spoločnosti má taktiež nárok na uplatnenie si dane z príjmov a zároveň aj nezdaniteľnú časť základu dane. Po ich zohľadnení dostaneme výšku jej čistej ročnej odmeny vo výške 10 440,54 €. Avšak po zohľadnení ČZ na rozdelenie spolu s odrátaním zrážkovej dane, by sa konateľkin čistý ročný príjem zvýšil až na výšku 12 390,21 €.

4.3.4 Zamestnankyňa spoločnosti

Na základe informácií v rámci príjmu pani Jany v prípade, že by bola iba zamestnankyňou spoločnosti, vieme vyčíslit' výšku čistého zisku spoločnosti v nasledujúcich tabuľkách.

Tab. 14 Ročné náklady spoločnosti, ak bude pani Jana iba zamestnankyňou spoločnosti

Náklady	Výška v €
Nájomné za priestory (500*12)	6 000,00 €
Energie (150*12)	1 800,00 €
Nákup surovín (850*12)	10 200,00 €

Mzda zamestnankyne (900*12)	10 800,00 €
Odvody do ZP za zamestnankyňu 10 %	1 080,00 €
Odvody do SP za zamestnankyňu 25,2 %	2 721,60 €
Stravné (6,00*0,55*20)	792,00 €
SF (0,6 % z HM)	64,80 €
Náklady na vybavenie predajne	5 000,00 €
Poistene majetku (ročné)	1 300,00 €
Spolu	39 758,40 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Keby sa konateľka spoločnosti rozhodla byť iba zamestnankyňou s výškou mesačnej mzdy vo výške 900 € mesačne, jej ročný príjem by bol 10 800 €, s odvodmi vo výške 3 801 € za rok. Ako zamestnankyňa by mala nárok na stravné, na ktoré by jej spoločnosť prispela vo výške 792 € za celý rok a do sociálneho fondu by jej za rok pribudlo 64,80 €. Celkové výdavky teda predstavujú hodnotu 39 758,40 € ročne.

Tab. 15 Ročné výnosy spoločnosti, ak bude pani Jana iba zamestnankyňou spoločnosti

<i>Príjmy</i>	<i>Výška v €</i>
Tržby za predaj zákuskov (3800*12)	45 600,00 €
Spolu	45 600,00 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Výnosy sa nijako nezmenia vplyvom toho, že pani Jana bude len zamestnankyňou spoločnosti.

Tab. 16 Výpočet ČZ spoločnosti, ak bude pani Jana iba zamestnankyňou spoločnosti

ZD (výnosy - náklady)	5 841,60 €
Daň z príjmu PO 15 %	876,24 €
ČZ	4 965,36 €
Splátka úveru (168,89*12)	2 026,68 €
RF 5 %	248,27 €
ČZ na rozdelenie	2 690,41 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

V tabuľke 16 sa nachádza výpočet ČZ spoločnosti, na základe ktorého vieme, že spoločnosť, ak by bola pani Jana iba zamestnankyňou spoločnosti, dosiahne zisk vo výške 4 965,36 €. Výška dane bude predstavovať 876,24 € a po splatení splátky úveru podniku a doplnení rezervného fondu o 5 % z čistého zisku ostane zisk na rozdelenie vo výške 2 690,41 €. Táto suma by sa dala vyplatiť zamestnankyňi, ktorá je samozrejme spoločníčkou, aj ako podiel na zisku. Tento podiel podlieha tiež pod zrážkovú daň, ktorá je momentálne vo

výške 7 %. Po zdanení by tento zisk mal výšku 2 502,08 €. Tým pádom jej vieme vypočítať výšku jej mesačného a ročného čistého príjmu. V nasledujúcej tabuľke sa nachádza výpočet mzdy a príjmu pre konateľku pred a po zohľadnení podielu na zisku spoločnosti.

Tab. 17 Výpočet čistého ročného príjmu zamestnankyne s podielom na zisku spoločnosti

Položka	Výška v €
Mesačná hrubá mzda zamestnankyne	900,00 €
Mesačné odvody do ZP 4 %	36,00 €
Mesačné odvody do SP 9,4 %	3,38 €
Mesačná čistá mzda	860,62 €
Ročná mzda konateľky	10 327,39 €
NČZD	4 579,26 €
Daň z príjmu 15 %	862,22 €
Čistý ročný príjem zamestnankyne	9 465,17 €
Čistý ročný príjem zamestnankyne po zohľadnení podielu na zisku	11 967,25 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Zamestnankyňa spoločnosti má nárok na uplatnenie si dane z príjmov a zároveň aj nezdaniteľnú časť základu dane. Keďže manželka ani deti nemá, tak si nemôže uplatniť nezdaniteľnú časť základu dane na manžela ani daňový bonus. Po zohľadnení dane a tejto nezdaniteľnej časti dostaneme výšku jej čistej ročnej mzdy vo výške 10 327,39 €. Avšak po zohľadnení ČZ na rozdelenie spolu s odrátaním zrážkovej dane, by sa čistý ročný príjem zamestnankyne zvýšil až na výšku 11 967,25 €.

4.4 Porovnanie oboch foriem podnikania

Vďaka informáciám zisteným v teoretickej a výsledkovej časti práce vieme konštatovať, že za výhodnejšiu formu podnikania v tomto prípade môžeme považovať živnosť. Pri konkrétnejšom pohľade ide o živnosť s uplatnením skutočných výdavkov. V nasledujúcej tabuľke sa nachádza porovnanie týchto foriem podnikania v rámci teoretickej a legislatívnej roviny.

Tab. 18 Porovnanie foriem podnikania vzhľadom na kritéria

Kritérium	Forma podnikania	
	živnosť	s. r. o.
Počet osôb potrebných na založenie podniku	min. a max 1 zakladateľ	min 1 zakladateľ, max 50 zakladateľov
Administratívna náročnosť založenia podniku	iba základné dokumenty	základné dokumenty, zakladateľská zmluva, vyhlásenie jediného spoločníka, podpisový vzor konateľa, súhlas o užívaní nehnuteľnosti,
Čas potrebný na vznik podniku	3 dni	2 týždne
Vklad a ZI potrebné pri založení	bez vkladu	minimálne 750 €, ZI 5 000 €
Spôsob ručenia v podniku	celým svojim majetkom vrátane obchodného	spoločnosť - celým svojim majetkom, podnikateľ - neručí
Odvody do Sociálnej a zdravotnej poisťovne	SP - 187,78 € ZP - 79,31 €	za spoločnosť - žiadne odvody, ako zamestnávateľ- ZP 10 % - SP 25,2 %
Daňové zaťaženie a výdavky podniku	skutočné alebo paušálne výdavky daň z príjmov FO 15 %, 19 %, 25 %	daň z príjmov PO 15%, 21 %
Účtovníctvo	jednoduché, podvojný, evidencia	iba podvojný účtovníctvo
Ukončenie podnikania / zánik podniku	formulár o ukončení živnosti	s likvidáciou / bez likvidácie

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Z porovnania vyplýva, že živnosť je menej náročná v rámci založenia, času potrebného na jej vznik, administratívy, finančného zaťaženia pri založení, účtovníctva, výdavkov, daňového zaťaženia a ukončenia samotného podnikania. Oproti spoločnosti s ručením obmedzeným zaostáva len v spôsobe ručenia, keďže ručím aj svojím osobným majetkom a odvodmi do zdravotnej a sociálnej poisťovne, v rámci toho, že spoločnosti povinnosť odvádzať poistné plynie až v momente, keď niekoho zamestnáva.

V ďalšej časti sme si porovnali kritéria v číselnom vyjadrení na základe modelového príkladu. V tomto prípade sme dospeli k rovnakému záveru.

Tab. 19 Porovnanie foriem podnikania vzhľadom na modelový príklad

Kritérium	Forma podnikania			
	živnosť		s. r. o.	
	skutočné výdavky	paušálne výdavky	konateľka	zamestnankyňa
Náklady (výdavky)	25 251,72 €		40 494,00 €	39 758,40 €
Výnosy (príjmy)	45 600,00 €		45 600,00 €	45 600,00 €
NČZD	4 551,18 €	3 238,25 €	-	-
Daň z príjmu	2 369,57 €	3 354,26 €	765,90 €	876,24 €
Disponibilný príjem/ČZ	17 978,72 €	16 994,02 €	12 390,21 €	11 967,25 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2022

Náklady (výdavky) firmy budú v prípade živnosti na nižšej úrovni ako by boli v prípade s. r. o. Výška výnosov (príjmov) sa v závislosti formy podnikania vôbec nemení. Z toho vyplýva, že na výšku príjmov forma podnikania vôbec nemá vplyv. Nezdaniteľnú časť základu dane si môže uplatniť len živnostník, spoločnosť takúto možnosť nemá.

Naopak aj napriek vyššiemu percentuálnemu daňovému zaťaženiu v tomto prípade daň má nižšiu práve spoločnosť s ručením obmedzeným a to s výrazne nižšou sumou. Pri konkrétnejšom skúmaní dôjde k výhodnejšej výške dane v prípade, ak by spoločnosť mala konateľku, ktorá by nebola zamestnaná ako zamestnankyňa.

Na záver je v tej najdôležitejšej časti, čistého zisku, práve živnosť v popredí, vzhľadom na to, že jej disponibilný príjem predstavuje oveľa vyššiu hodnotu v porovnaní s druhou možnosťou podnikania. Pre konkrétnu predstavu ide o výhodnejšiu variantu živnosti pri uplatnení skutočných výdavkov.

Záver

Nad podnikaním v dnešnej dobe uvažuje čoraz viac ľudí. Spôsobené to môže byť väčšou slobodou výberu toho, čo budete v budúcnosti robiť a čím sa živiť. Ďalším vplyvom je práve vyskúšanie si práce v pozícii zamestnanca a následným zhodnotením, že práve tento spôsob práce nie je vhodný pre konkrétny objekt. To, že je podnikateľ vnímaný ako vlastný pán, ešte neznamená, že pôjde o jednoduchšiu cestu. Práve začiatok a rozhodnutie podnikat' je spojené s najväčším rizikom toho, či sa vložené prostriedky preukážu dostatočnou návratnosťou.

Na výber správneho predmetu podnikania neexistuje vhodný návod. Ide o samotné rozhodnutie budúceho podnikateľa. Avšak existujú určité kritéria, vďaka ktorým si vie potenciálny podnikateľ aspoň vybrať vhodnú právnu formu. Každá z nich má svoje kladné i záporné stránky, preto nie sú univerzálne. Každému podnikateľovi môže vyhovovať niečo iné. Tento proces však nie je nezvratný, podnikateľ sa môže rozhodnúť pre zmenu svojej právnej formy podnikania.

Cieľom tejto bakalárskej práce bola identifikácia právnej formy podnikania, ktorá najviac zohľadňuje podmienky vybraného podnikateľského subjektu z kategórie mikropodnikov alebo malých podnikov. Je dôležité, aby si podnikatelia pred samotným začatím prevádzkovania podnikateľskej činnosti našťudovali, čo podnikanie vlastne je a čo všetko so sebou prináša. Práve vďaka nášmu prvému čiastkovému cieľu sme identifikovali čo podnik, podnikateľ a podnikanie sú a zároveň si charakterizovali všetky právne formy podnikania na Slovensku. V rámci druhého cieľa sme zmapovali stav podnikateľských subjektov na Slovensku a na základe toho si zvolili dve najpočetnejšie formy podnikania.

Na základe teoretických poznatkov a zistenia situácie na Slovensku sme pokračovali k splneniu nasledujúceho čiastkového cieľa, ktorým bolo vytvorenie modelového príkladu, kde sme využili práve všetky informácie získané v tejto práci. V modelovom príklade sme aplikovali kritéria pre výber vhodnej právnej formy podnikania. Porovnali sme živnosť a spoločnosť s ručením obmedzeným na základe zisku, ktorý by v podmienkach modelového príkladu forma podnikania dosiahla. Na základe vyčíslenia týchto hodnôt sme porovnaním splnili posledný čiastkový cieľ a ním aj hlavný cieľ práce. Na základe komparácie sme zistili, že v podmienkach modelového problému je najvhodnejšou formou podnikania živnosť, s tým, že podnikateľ si pri vyčíslení zisku uplatní skutočné výdavky.

Bibliografické zdroje

DRUCKER, P. F. *Inovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. Butterworth-Heinemann, 2007. 253 s. ISBN 978-07-50685-08-5

EUROEKONÓM.SK. *Družstvo*. [online][cit. 2022-01-16]. Dostupné na: <<https://www.euroekonom.sk/ekonomia/podnik-a-podnikanie/druzstvo>>

EUROPA.EU. *Založenie európskej spoločnosti (SE)*. [online][cit. 2022-01-17]. Dostupné na: <https://europa.eu/youreurope/business/running-business/developing-business/setting-up-european-company/index_sk.htm>

FINSTAT.SK. *Štatistika vzniku a zániku firiem a živnostníkov*. [online][cit. 2022-01-17]. Dostupné na: <<https://finstat.sk/analyzy/statistika-poctu-vzniknutych-a-zaniknutychfiriem>>

GUTENBERG, E. *Grundlagen der Betriebswirtschaftslehre*. Berlin: Springer verlag, 1989. ISBN 978-3-662-21966-9

HUDÁKOVÁ, J. *Ekonomika podniku*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2016. 155 s. ISBN 978-80-558-1000-3

HUDECOVÁ, E. - HUDEC, J. *Podnikateľské právo I (Podnikanie a jeho formy)*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2010. 94 s. ISBN 978-80-8083-933-8

KORENKOVÁ, M. *Podnikateľské minimum*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2018. 121 s. ISBN 978-80-55-1298-4

KRESAŇOVÁ, S. *Zákony 2021*. Žilina: PORADCA, s.r.o., 2021. 832 s. ISBN 978-80-8162-173-4

KUBINSKÁ, P. *Jednoduchá spoločnosť na akcie (j.s.a.) -výhody a nevýhody*. [online][cit. 2022-01-16]. Dostupné na: <<https://www.podnikajte.sk/jednoducha-spolocnost-naakcie/jsa-v-yhody-nevyhody>>

MAJDÚCHOVÁ, H. - NEUMANNOVÁ, A. *Podnik a podnikanie*. Bratislava: Sprint 2 s.r.o., 2014. 215 s. ISBN 978-80-89710-04-1

MAJDÚCHOVÁ, H. a kol. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2020. 424 s. ISBN 978-80-571-0271-7

MAJDÚCHOVÁ, H. a kol. *Podnikové hospodárstvo. Praktické príklady a kontrolné testy*. Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2020. 304 s. ISBN 978-80-571-0164-2

NÁRODNÉ PODNIKATEĽSKÉ CENTRUM. *Slobodné povolania – spoločnosti podnikajúce podľa osobitných predpisov*. [online][cit. 2021-12-30]. Dostupné na: <https://www.npc.sk/sk/aktuality/slobodne-povolania-spolocnosti-podnikajuce-podlaosobitnych-predpisov/>

ONLINEINVEST.SK. Čo je „Dividenda“? [online][cit. 2022-01-16]. Dostupné na: <https://www.onlineinvest.sk/slovník-115=dividenda>

ORBÁNOVÁ, D. - VELICHOVÁ, Ľ. *Podniková ekonomika pre 1. ročník študijného odboru obchodná akadémia*. Bratislava: Mladé léta, s.r.o., 2014. 240 s. ISBN 978-80-10-02658-6

PAPULA, J. a kol. *Podnikanie a podnikateľské myslenie I*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. 240 s. ISBN 978-80-7478-950-2

PODNIKAJTE.SK. *Osoba podnikateľa*. [online][cit. 2021-12-16]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/priprava-na-start/osoba-podnikateľa>

PODNIKAM.SK. *Ako začať podnikáť v poľnohospodárstve ako samostatne hospodáriaci roľník?* [online][cit. 2021-12-30]. Dostupné na: <https://podnikam.sk/samostatne-hospodariaci-rolnik-co-vsetko-moze-co-musi/>

POHORELÁ, P. *Európske družstvo (SCE)*. [online][cit. 2022-01-16]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/ine-obchodne-spolocnosti-a-druzstvo/europske-druzstvo-sce>

SEDLÁČEK, P. *Čo sú akcie?* [online][cit. 2022-01-14]. Dostupné na: <https://www.kaminvestovat.sk/akcie/37-co-su-akcie.html>

SENEŠI, N. *Európska spoločnosť (Societas Europaea) ako právna forma podnikania v SR*. [online][cit. 2022-01-17]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/ine-obchodnespolocnosti-a-druzstvo/europska-spolocnost-forma-podnikania>

SCHUMPETER, J. A. *Teória hospodárskeho vývoja: analýza podnikateľského zisku, kapitálu, úveru, úroku a kapitalistického cyklu*, Bratislava: Pravda, 1987

SCHUMPETER, J. A. *The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest and the Business Cycle*. New Brunswick: Transaction Publishers, 1983

SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Prehľad foriem podnikania v SR*. [online][cit. 2022-01-06]. Dostupné na: <http://www.sbagency.sk/prehľad-foriem-podnikania-v-sr#.Ydb7iGjMLIW>

STRÁŽOVSKÁ, H. a kol. *Malé a stredné podnikanie*. Bratislava: Sprint 2 s.r.o., 2016. 323 s. ISBN 978-80-89710-21-8

STRÁŽOVSKÁ, H. a kol. *Obchodné podnikanie*. Bratislava: Sprint 2 s.r.o., 2017. 283 s. ISBN 978-80-89710-35-5

STRÁŽOVSKÁ, H. a kol. *Podnikanie malých a stredných podnikov*. Bratislava: Sprint 2 s.r.o., 2013. 320 s. ISBN 978-80-89393-88-6

WÖHE, G. - KISLINGEROVÁ, E. *Úvod do podnikového hospodárství*. Praha: C. H. BECK, 2007. ISBN 978-80-7179-897-2

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov